

РАХУНКОВА ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення Рахункової палати
від 23.11.2023 № 28–4

ЗВІТ
про результати аудиту ефективності використання
бюджетних коштів, виділених на забезпечення діяльності
Конституційного Суду України

Київ 2023

Рахункова палата від імені Верховної Ради України здійснює контроль за надходженням коштів до Державного бюджету України та їх використанням (стаття 98 Конституції України).

Організацію, повноваження та порядок діяльності Рахункової палати визначає Закон України від 02 липня 2015 року № 576-VIII “Про Рахункову палату”.

Згідно із цим Законом повноваження, покладені на Рахункову палату Конституцією України, здійснюються через провадження заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту).

Державний зовнішній фінансовий контроль (аудит) забезпечується Рахунковою палатою шляхом здійснення фінансового аудиту, аудиту ефективності, експертизи, аналізу та інших контрольних заходів.

Рахункова палата застосовує у своїй діяльності основні принципи діяльності Міжнародної організації вищих органів фінансового контролю (INTOSAI), Європейської організації вищих органів фінансового контролю (EUROSAI) та Міжнародні стандарти вищих органів фінансового контролю (ISSAI) в частині, що не суперечить Конституції України та законам України.

ЗМІСТ

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ.....	4
УЗАГАЛЬНЮЮЧІ РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ	7
1. ПЕРЕДУМОВИ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ	12
1.1. Підстави для проведення аудиту	12
1.2. Мета аудиту	12
1.3. Предмет аудиту	12
1.4. Методика аудиту	13
1.5. Початкові обмеження щодо проведення аудиту.....	13
1.6. Критерії, які застосовані для оцінки:	13
Вступ.....	13
2. РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ	14
2.1. Оцінка виконання рекомендацій Рахункової палати за результатами попереднього аудиту.....	14
2.2. Оцінка нормативно-правового урегулювання організаційно-кадрових питань та досягнутого рівня реалізації стратегічних напрямів розвитку конституційного судочинства.....	15
2.3. Оцінка ефективності використання бюджетних коштів, виділених на забезпечення діяльності за КПКВК 0801010 «Забезпечення конституційної юрисдикції в Україні».....	24
2.3.1. Аналіз стану планування та використання бюджетних коштів, спрямованих на досягнення результативних показників бюджетної програми.....	24
2.3.2. Оцінка ефективності використання бюджетних коштів на оплату праці.....	33
2.3.3. Стан організації публічних закупівель та виконання умов договорів	43
2.3.4. Стан розвитку інформаційно-комунікаційних технологій та інформаційної безпеки.....	47
2.4. Оцінка ефективності використання бюджетних коштів і державного майна Автобазою Конституційного Суду України.....	49
2.5. Оцінка стану внутрішнього контролю	52
Додаток.....	60

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

Бюджетний кодекс Закон № 2136	Бюджетний кодекс України від 08 липня 2010 року № 2456-VI Закон України від 13 липня 2017 року № 2136 «Про Конституційний Суд України» (зі змінами)
Закон № 294	Закон України від 14 листопада 2019 року № 294-IX «Про Державний бюджет України на 2020 рік»
Закон № 1082	Закон України від 15 грудня 2020 року № 1082-IX «Про Державний бюджет України на 2021 рік»
Закон № 1928	Закон України від 02 грудня 2021 року № 1928-IX «Про Державний бюджет України на 2022 рік»
Закон № 4901	Закон України від 05 червня 2012 р. № 4901-VI «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень»
Закон № 422/96	Закон України від 16 жовтня 1996 року № 422/96-ВР «Про Конституційний Суд України»
Закон № 2846	Закон України від 13 грудня 2022 року № 2846-IX „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення порядку відбору кандидатур на посаду судді Конституційного Суду України на конкурсних засадах»
Закон № 922	Закон України від 25 грудня 2015 року № 922-VIII «Про публічні закупівлі»
Закон № 2862	Закон України від 15 грудня 1992 року № 2862-XII «Про статус суддів»
Закон № 1402	Закон України від 02 червня 2016 року № 1402-VIII «Про судоустрій і статус суддів»
Закон № 3855	Закон України від 21 січня 1994 року № 3855-XII «Про державну таємницю»
Закон № 266	Закон України від 01 грудня 1994 року № 266/94-ВР «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду»
Закон № 160	Закон України від 04 березня 1998 року № 160/98-ВР «Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб»
Закон № 108	Закон України від 24 березня 1995 року № 108/95-ВР «Про оплату праці»
Законопроект № 4533	Проект Закону про конституційну процедуру (реєстр. № 4533 від 26.07.2021)
Інструкція зі справочинства № 55	Інструкція зі справочинства в Конституційному Суді України, затверджена розпорядженням Голови Конституційного Суду від 20.10.2022 № 55/01/2022-ОД, підписане в.о. Голови Суду С. Головатим.
КЗпП	Кодекс законів про працю України, затверджений Законом УРСР від 10 грудня 1971 року № 322-VIII «Про затвердження Кодексу законів про працю Української РСР», зі змінами.
Конституція України	Конституція України (в редакції Закону України від 02 червня 2016 року № 1401 «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)»)
КПК України	Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI

КПКВК 0801010	КПКВК 0801010 «Забезпечення конституційної юрисдикції в Україні»
Комунікаційна стратегія на 2022-2025 роки	Комунікаційна стратегія Конституційного Суду України на 2022–2025 роки, затверджена розпорядженням Голови Суду від 08 лютого 2022 року № 7/01/2022-ОД
Мінекономіки	Міністерство економіки України
Мінфін	Міністерство фінансів України
Мін'юст	Міністерство юстиції України
Наказ Мінекономіки № 869	Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 25 липня 2012 року № 869 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розроблення планів діяльності головних розпорядників бюджетних коштів (за бюджетними призначеннями, визначеними законом про Державний бюджет України на відповідний бюджетний період) на плановий та два бюджетні періоди, що настають за плановим»
Наказ № 489	Наказ Державного комітету статистики України від 05.12.2008 № 489 «Про затвердження типових форм первинної облікової документації зі статистики праці»
Основні засади № 1062	Основні засади здійснення внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 12 грудня 2018 року № 1062
Порядок № 228	Порядок складання, розгляду, затвердження та основні вимоги до виконання кошторисів бюджетних установ, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2002 року № 228
Порядок № 52	Порядок організації та здійснення внутрішнього контролю в Суді, затверджений розпорядженням Голови Конституційного Суду від 31 серпня 2020 року № 52/01/2020-ОД (у новій редакції розпорядження Голови Суду від 27.05.2021 № 42/01/2021-ОД)
Постанова № 414	Постанова Кабінету Міністрів України від 15 червня 1994 року № 414 «Про види, розміри і порядок надання компенсації громадянам у зв'язку з роботою, яка передбачає доступ до державної таємниці»
Положення № 42	Положення про преміювання працівників Конституційного Суду України та Секретаріату Суду, затверджене розпорядженням Голови Суду від 24.05.2016 № 42/1/2016-ОД
Розпорядження № 34	Розпорядження Голови Конституційного Суду України від 30.04.2021 № 34/01/2021-ОД (із змінами), підписане в.о. Голови Суду С. Головатим.
Робоча група	Робоча група з питань організації та здійснення внутрішнього контролю в Конституційному Суді України, утворена розпорядженням керівника Секретаріату Суду від 22.06.2020 № 9/04/2020-ОД
СЕД	Система електронного документообігу
Стратегія розвитку	Стратегія розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021–2023 роки, затверджена Указом Президента України від 11 червня 2021 року № 231/2021
Стратегія ІТ-розвитку	Стратегія інформаційно-технологічного розвитку Конституційного Суду України
ТМЦ	Товарно-матеріальні цінності
Указ № 584/95	Указ Президента України від 10 липня 1995 року № 584/95

Указ № 256/2013	«Про додаткові заходи щодо соціального захисту суддів» Указ Президента України від 14 травня 2013 року № 256/2013 «Про призначення О. Тупицького суддею Конституційного Суду України»
Указ № 513/2013	Указ Президента України від 17 вересня 2013 року № 513 «Про призначення О. Касмініна суддею Конституційного Суду України»
Указ № 607/2020	Указ Президента України від 29 грудня 2020 року № 607/2020 «Про відсторонення від посади судді Конституційного Суду України»
Указ № 79/2021	Указ Президента України від 26 лютого 2021 року № 79/2021 «Про відсторонення від посади судді Конституційного Суду України»
Указ № 124/2021	Указ Президента України від 27 березня 2021 р. № 124/2021 «Про деякі питання забезпечення національної безпеки України», яким скасовано укази Президента України від 14 травня 2013 року № 256 «Про призначення О. Тупицького суддею Конституційного Суду України» та від 17 вересня 2013 року № 513 «Про призначення О. Касмініна суддею Конституційного Суду України»
Умови № 1112	Постанова Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2019 р. № 1112 «Про умови оплати праці працівників державних органів, на яких не поширюється дія Закону України «Про державну службу»

УЗАГАЛЬНЮЮЧІ РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ

1. Затверджені Конституційному Суду України (далі – Суд або Конституційний Суд) за бюджетною програмою за КПКВК 0801010 «Забезпечення конституційної юрисдикції в Україні» у 2020–2022 роках бюджетні призначення використані у сумі 814 520,8 тис. грн на реалізацію завдань Суду з метою досягнення стратегічної цілі – забезпечення верховенства Конституції України через здійснення конституційного контролю. З цієї суми 94 відс. – видатки на оплату праці з нарахуваннями та винагороду судді Конституційного Суду.

1.1. Суд провадив діяльність в умовах запровадження карантинних обмежень, введення воєнного стану в Україні, неукомплектованості конституційного складу судів, що, відповідно, впливало на відсутність кворуму на пленарних засіданнях Великої палати Суду, результати діяльності Суду та ефективність використання бюджетних коштів.

У 2020 році із 15 визначених у паспорті бюджетної програми результативних показників повністю виконано 3, частково – 12 (або 80 відс.), у 2021 – із 16 повністю виконано 7, частково – 9 (56 відс.), у 2022 – із 14 повністю виконано 4 (29 відс.), частково – 7 (50 відс.), 3 показники не виконано (21 відс.).

Ухвалення остаточних рішень у справах за конституційними скаргами в 2020–2022 роках забезпечено сенатами Суду: Першим сенатом винесено 5 рішень; Другим сенатом – 19.

1.2. Аудитом встановлено використання бюджетних коштів з порушенням законодавства в розмірі 371,88 тис. грн; непродуктивне використання – 4990,6 тис. грн; неекономне – 1172,5 тис. грн; нерезультативне – 151,8 тис. гривень.

2. Протягом 2020–2022 років організаційно-кадрові питання були найуразливішим напрямом у діяльності Суду. Неукомплектованість посад суддів Конституційного Суду знизила продуктивність основної діяльності та призвела до перевищення розумних строків розгляду справ.

2.1. На час проведення аудиту кількість конституційних подань, конституційних звернень та конституційних скарг, які перебувають у провадженні Суду понад шість місяців (стаття 75 Закону № 2136), становить 74 од., з них документи періоду 2015–2020 років – 23 од., 2021 року – 22 од., 2022 – 8 од., 2023 – 21 одиниця.

2.2. Потребують удосконалення порядок здійснення Судом своїх повноважень під час розгляду справ конституційної юрисдикції, механізм звернення до Суду, процедура розгляду справ, ухвалення і виконання його рішень, надання висновків. Законопроект № 4533, який має на меті вирішити окреслені проблемні питання, прийнятий Верховною Радою України у першому читанні та підготовлений Комітетом Верховної Ради України з питань правової політики до другого читання.

2.3. Судовий розгляд справ, пов'язаних із законністю видання Президентом України Указу № 124/2021 щодо скасування указів

№№ 256/2013 та 513/2013 про призначення О. Тупицького та О. Касмініна судьями Конституційного Суду України, що тривав з березня 2021 року, завершено у Великій палаті Верховного Суду 19 жовтня 2023 року вже після закінчення аудиту. Рішення Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду від 27 жовтня 2022 року про визнання протиправним та скасування Указу № 124/2021 залишено без змін.

Конституційний Суд не ухвалював рішень щодо відповідності Конституції України указів № 607/2020, № 79/2021 про відсторонення від посади судді О. Тупицького та Указу № 124/2021.

Законом № 2136 не передбачено механізму нарахування та виплати винагороди судьям Конституційного Суду або обмеження цих виплат на період їх відсторонення від посади. З часу видання зазначених указів та до дати видання Розпорядження № 34 щодо зупинення виплат на час вирішення справ у судовому порядку відстороненим судьям Суду нараховувалась та виплачувалась винагорода судді.

В адміністративних судах триває розгляд справ за позовами колишніх суддів Суду до Конституційного Суду про стягнення заборгованості з виплати винагороди судді та середнього заробітку за час затримки розрахунку при звільненні, виплата яких за рішенням суду про стягнення коштів, відповідно, матиме наслідки нанесення збитків державному бюджету у сумі 13 860,48 тис. грн у разі задоволення позовів.

3. Планування потреби в бюджетних коштах за КПКВК 0801010 на 2020, 2021 та 2022 роки здійснювалось Судом за розрахунками структурних підрозділів Секретаріату Конституційного Суду України (далі – Секретаріат Суду) та Автобази Конституційного Суду України (далі – Автобаза) у цілому з дотриманням принципів обґрунтованості та збалансованості відповідно до затверджених методик і правил. Визначені Судом потреби у видатках за загальним фондом забезпечені у цих роках на 99,2, 82,0 і 61,6 відс. відповідно.

Суд звертався до Мініфіну щодо внесення змін до розпису бюджету, але такі звернення залишились незадоволеними, що призвело у 2020–2022 роках до невикористання відкритих асигнувань у сумі 6035,7 тис. гривень.

Частину цих видатків становлять залишки невикористаних відкритих асигнувань за КЕКВ 2120 «Нарахування на оплату праці», що утворились внаслідок невикористання кошторисних призначень на виплату винагороди суддів Суду та планування видатків з урахуванням максимальної величини бази нарахування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (22 відс.), без врахування цього єдиного внеску (8,41 відс.) на заробітну плату працівників з інвалідністю (Судом – 1 796,7 тис. грн, Автобазою – 67,4 тис. гривень).

4. Окремі видатки на оплату праці працівників та винагороду судьям були непродуктивними або здійснювались з порушенням законодавства.

4.1. Виплату винагороди судді Суду в частині доплат до посадового окладу за вислугу років здійснено з порушенням статті 137 та абзацу четвертого пункту 34 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402, що спричинило надлишкове нарахування 318,58 тис. гривень.

4.2. У порушення вимог пункту 18 Положення № 42 здійснено преміювання працівників патронатної служби з квітня по серпень 2021 року в загальній сумі 53,3 тис. грн без належного оформлення подань судді, при якому утворена патронатна служба (на підставі проєктів подань без підписів судді Суду).

4.3. У 2020–2022 роках Судом не розглядалися справи з використанням відомостей, що становлять державну таємницю. Фактично судді Суду не опрацьовували матеріальних носіїв з такою інформацією, але суддям, яким оформлений доступ до державної таємниці, здійснювались встановлені законодавством доплати до посадового окладу за роботу в умовах режимних обмежень на загальну суму 4 990,6 тис. грн, що з урахуванням зазначених обставин є непродуктивним використанням бюджетних коштів.

5. У порушення пункту 473 Інструкції зі справочинства № 55 Судом здійснювалось ведення поза номенклатурою справ реєстру обліку передачі документів Управлінням роботи з персоналом до структурних підрозділів Секретаріату Суду.

6. Завантаження працівників транспортного відділу Автобази в умовах воєнного стану було неповним, що призвело до простою. З березня 2022 року 23 одиниці службового автотранспорту передані на потреби оборони. Зволікання з ухваленням управлінських рішень про внесення змін до структури та штатного розпису Автобази спричинило неекономне використання коштів державного бюджету у сумі 472,3 тис. гривень.

7. Протягом 2020–2022 років всі закупівлі Судом та Автобазою проведені згідно із затвердженими річними планами закупівель на відповідні роки. Вибірковою перевіркою проведених протягом 2020–2022 років тендерним комітетом та уповноваженими особами процедур закупівель товарів, робіт, послуг фактів порушень вимог чинного законодавства не встановлено.

Неекономно витрачено такі кошти: 150,0 тис. грн – Судом, 59,4 тис. грн – Автобазою на закупівлю адвокатських послуг за наявності власної юридичної служби; 462,4 тис. грн – Судом на придбання матеріальних цінностей, які тривалий час не використовувались, (у більшості з них сплинув строк офіційної гарантії); 28,4 тис. грн – Автобазою на придбання електродвигунів, які понад два роки не використовувались.

Нерезультативно Судом використано 151,8 тис. грн на оплату проєктної документації для виконання робіт із заміни та/або прокладання локальної комп'ютерної мережі та реконструкції адміністративного будинку Суду, яка залишилась нереалізованою.

8. За наявності нагальних питань, що потребують вирішення (заміна зношених та морально застарілих засобів інформатизації, в тому числі зношеного обладнання комплексу технічного забезпечення засідань Суду, об'єднання локальних інформаційних систем підрозділів в єдину систему документообігу, оновлення локальної комп'ютерної мережі Суду), Стратегія ІТ-розвитку в Суді не затверджена.

9. Судом вжито необхідних заходів для виконання рекомендацій Рахункової палати за результатами попереднього аудиту, зокрема удосконалено систему внутрішнього контролю за процесами діяльності Суду. Із 10 наданих у 2020 році рекомендацій у повному обсязі виконано 9, одна рекомендація втратила актуальність.

10. Система внутрішнього контролю в Суді та Автобазі регламентована нормативно-правовими актами та організаційно-розпорядчими документами. Затверджено порядок організації та здійснення внутрішнього контролю в Суді, сформовано опис внутрішнього середовища системи внутрішнього контролю, ідентифіковано та оцінено ризики системи Суду суб'єктами внутрішнього контролю.

За наслідками моніторингу стану організації та функціонування системи внутрішнього контролю у системі Суду в розрізі окремих елементів, рівень зрілості цієї системи оцінено як достатній.

Водночас упроваджені Автобазою політика, правила і заходи не забезпечили належного функціонування, взаємозв'язку та підтримки всіх елементів внутрішнього контролю та управління ризиками, регламентованих Основними засадами № 1062. Ідентифіковані Автобазою у 2020 році внутрішні ризики в подальшому не переглядались, моніторинг стану організації та функціонування системи внутрішнього контролю в цілому та окремих його елементів не здійснювався.

За наявності підстав, зміни до опису внутрішнього середовища системи внутрішнього контролю Суду не вносились, перегляд ідентифікованих та оцінених ризиків не здійснювався. План з реалізації заходів контролю та моніторингу впровадження їх результатів у Суді на 2023 рік не затверджений.

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Звіт про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів, виділених на забезпечення діяльності Конституційного Суду України (далі – Звіт), та рішення Рахункової палати надіслати Верховній Раді України протягом 15 днів із дня затвердження Звіту.

Поінформувати представника Президента України у Верховній Раді України про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів, виділених на забезпечення діяльності Конституційного Суду України.

2. Відомості про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів, виділених на забезпечення діяльності Конституційного

Суду України, у формі рішення Рахункової палати надіслати Кабінету Міністрів України.

3. Рішення Рахункової палати та Звіт надіслати Конституційному Суду України і рекомендувати:

розглянути Звіт та розробити план заходів щодо усунення виявлених недоліків і порушень, визначити терміни та відповідальних за їх виконання;

з урахуванням думки, висловленої Венеційською комісією, забезпечити реалізацію завдань Стратегії розвитку у взаємодії з Комітетом Верховної Ради України з питань правової політики, Комісією з питань правової реформи, а також іншими стейкхолдерами;

при обрахуванні розміру доплати за вислугу років судді Конституційного Суду передбачити заходи внутрішнього контролю щодо операцій (процесів) з визначення обов'язкових до зарахування періодів роботи на посадах;

розглянути питання про зміну порядку виплати компенсації за роботу в умовах режимних обмежень суддям Суду з постійного для всіх на періодичний для кожного окремо з урахуванням фактичної роботи з матеріальними носіями секретної інформації;

удосконалити процедури внутрішнього контролю щодо порядку підготовки, погодження та затвердження Головою Суду розпорядчих документів, пов'язаних з оплатою праці;

при плануванні видатків розраховувати єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування з урахуванням працюючих осіб з інвалідністю;

вжити заходів для відшкодування безпідставно нарахованих та виплачених сум винагороди судді та премії працівникам патронатної служби;

внести зміни до Зведеної номенклатури справ Конституційного Суду на 2023 рік, а саме, передбачити у розділі 8 «Управління роботи з персоналом» необхідність ведення реєстру обліку передачі документів до структурних підрозділів Секретаріату Суду, визначивши для зберігання такого реєстру трирічний термін;

з метою економного використання бюджетних коштів удосконалити процедури планування закупівель матеріальних цінностей, з урахуванням нагальних потреб Суду;

для реалізації стратегічних та пріоритетних напрямів розвитку, створення єдиної системи документообігу, задоволення інформаційних потреб діяльності Суду та використання інформаційних ресурсів для прийняття ефективних державних управлінських рішень доопрацювати та затвердити Стратегію ІТ-розвитку;

з метою вдосконалення порядку організації внутрішнього контролю в Суді актуалізувати опис внутрішнього середовища системи внутрішнього контролю Суду та переглянути ідентифіковані й оцінені ризики; затвердити план з реалізації заходів контролю та моніторингу впровадження їх результатів на 2023 рік; до складу робочої групи з питань організації та здійснення внутрішнього контролю ввести представника Автобази.

4. Рішення Рахункової палати та Звіт надіслати Автобазі та рекомендувати розглянути Звіт, розробити план заходів для усунення виявлених аудитом недоліків та порушень при використанні коштів, у т. ч. забезпечити ефективність функціонування процедур внутрішнього контролю, визначити терміни та відповідальних за їх виконання.

5. Про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів, виділених на забезпечення діяльності Конституційного Суду України, поінформувати Державне бюро розслідувань.

1. ПЕРЕДУМОВИ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ

1.1. Підстави для проведення аудиту:

стаття 98 Конституції України, статті 26 та 110 Бюджетного кодексу України, статті 4, 7 Закону України від 02 липня 2015 року № 576-VIII «Про Рахункову палату», План роботи Рахункової палати на 2023 рік, затверджений рішенням Рахункової палати від 29.12.2022 № 29-1 (зі змінами), доручення члена Рахункової палати для виконання повноважень члена Рахункової палати та забезпечення здійснення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) від 28.04.2023 № 07-33.

1.2. Мета аудиту:

встановлення фактичного стану справ та надання оцінки продуктивності, результативності, економності використання бюджетних коштів, виділених на забезпечення діяльності Суду за бюджетною програмою за КПКВК 0801010 «Забезпечення конституційної юрисдикції в Україні», а також стану внутрішнього контролю розпорядників бюджетних коштів.

1.3. Предмет аудиту:

кошти державного бюджету за бюджетною програмою за КПКВК 0801010 «Забезпечення конституційної юрисдикції в Україні», їх рух, визначення джерел, повнота та своєчасність виділення, ефективність управління ними;

управлінські рішення Суду щодо виконання бюджетної програми за КПКВК 0801010 «Забезпечення конституційної юрисдикції в Україні»;

нормативно-правові акти, організаційно-розпорядчі документи, що регулюють організаційне і фінансове забезпечення діяльності Конституційного Суду та Автобазі, що належить до сфери його управління;

планові, бухгалтерські, фінансові документи, бюджетна, фінансова й статистична звітність та інша довідкова інформація, що прямо чи опосередковано характеризує стан досягнення результативних показників бюджетної програми;

розпорядчі документи, що регламентують систему внутрішнього контролю.

Об'єкти аудиту: Конституційний Суд, Автобаза.

1.4. Методика аудиту

Об'єкти аудиту перевірялись шляхом вивчення та аналізу нормативно-правових і розпорядчих актів, ухвалених управлінських рішень, даних бюджетної, фінансової та статистичної звітності, первинних документів, матеріалів щодо виконання рекомендацій за результатами попереднього аудиту Рахункової палати, інших контролюючих органів та аудиторів, а також даних, отриманих на відповідні запити Рахункової палати.

1.5. Початкові обмеження щодо проведення аудиту:

часові: 2020–2022 роки, з окремих питань період розширено з 2019 року до I півріччя 2023 року;
географічні: м. Київ.

1.6. Критерії, які застосовані для оцінки:

продуктивності: встановлення співвідношення між результатами діяльності розпорядників бюджетних коштів і використаними для досягнення таких результатів коштами бюджету;

результативності: встановлення ступеня відповідності фактичних результатів діяльності розпорядників бюджетних коштів запланованим результатам;

економності: встановлення стану досягнення розпорядниками бюджетних коштів запланованих результатів за рахунок використання мінімального обсягу бюджетних коштів або досягнення максимального результату при використанні визначеного бюджетом обсягу коштів;

законності, своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень:

встановлення відповідності чинному законодавству управлінських рішень для реалізації визначених Законом № 2136 повноважень щодо планування та використання бюджетних коштів;

дотримання вимог чинного законодавства під час управління наявними фінансовими та матеріально-технічними ресурсами, спрямованими на досягнення результативних показників бюджетної програми;

дотримання законодавства під час придбання товарів, робіт та послуг, здійснення розрахункових операцій за отримані матеріальні цінності та послуги, виконані роботи згідно з укладеними договорами, а також за розрахунками з оплати праці;

стану внутрішнього контролю:

врегулювання внутрішніми документами питань внутрішнього середовища, управління ризиками, здійснення заходів контролю, інформаційного та комунікаційного обміну, моніторингу;

результативність діяльності внутрішнього аудиту при виявленні порушень і недоліків.

Вступ

Підставою для включення аудиту до Плану роботи Рахункової палати на 2023 рік слугувало звернення народного депутата України представника Президента України у Верховній Раді України з питань ефективності

використання бюджетних коштів на забезпечення діяльності Суду за період роботи колишнього Голови Суду Олександра Тупицького.

Конституційний Суд посідає особливе місце в ієрархії органів влади, що зумовлено його роллю та повноваженнями, реалізація яких захищає конституційні цінності та змушує державний апарат працювати за єдиними правилами – Конституцією України. Відповідно, діяльність Конституційного Суду як інституції має викликати найвищу повагу та довіру суспільства.

Цей аудит проведено з метою надання оцінки ефективності використання виділених на забезпечення діяльності Конституційного Суду бюджетних коштів.

2. РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ

2.1. Оцінка виконання рекомендацій Рахункової палати за результатами попереднього аудиту

Аналізом реагування Судом на рекомендації Рахункової палати встановлено, що останнім вжито заходів для усунення виявлених порушень і недоліків, удосконалено систему внутрішнього контролю за процесами діяльності Суду. Із десяти наданих у 2020 році Рахунковою палатою рекомендацій (пропозицій) Судом у повному обсязі виконано дев'ять, одна рекомендація втратила актуальність.

Виявлений стан справ.

Рахунковою палатою у 2020 році проведено аудит ефективності використання бюджетних коштів, виділених на забезпечення діяльності Конституційного Суду (рішення Рахункової палати від 10.11.2020 № 30-3).

Про результати аудиту поінформовано Верховну Раду України, відомості про результати аудиту у формі рішення надіслано Кабінету Міністрів України.

Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту для вжиття заходів щодо усунення виявлених порушень і недоліків надіслано Суду та надано 10 рекомендацій. На виконання цих рекомендацій розпорядженням Голови Суду від 15.01.2021 № 1/01/2021-ОД затверджено План заходів щодо реалізації рекомендацій, які містяться у рішенні Рахункової палати від 10.11.2020 № 30-3 «Про розгляд Звіту про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів, виділених на забезпечення діяльності Конституційного Суду України».

За результатами виконання наданих Рахунковою палатою рекомендацій Судом посилено внутрішній контроль за плануванням потреби у фінансових ресурсах та при підготовці розрахунків до проекту кошторису структурними підрозділами Секретаріату Суду та Автобазою; оптимізовано штатну чисельність Автобазу; внесено зміни до внутрішніх документів, які регламентують організацію бухгалтерського обліку та договірної роботи; затверджено Порядок організації та здійснення внутрішнього контролю у

Конституційному Суді України та Порядок контролю за виконанням укладених договорів.

Із загальної кількості наданих рекомендацій у повному обсязі виконано 9, одна рекомендація втратила актуальність.

Зокрема, за результатами попереднього аудиту Рахункова палата рекомендувала Конституційному Суду забезпечити розроблення проєкту управлінського рішення про упорядкування чисельного складу внутрішніх підрозділів Секретаріату Суду та затвердження єдиного підходу до їх створення.

Питання встановлення критеріїв для упорядкування чисельного складу структурних підрозділів вивчено в Секретаріаті Суду. Керівники структурних підрозділів Секретаріату Суду надали пропозиції щодо підходів до формування підрозділів та їх чисельності. Окремого управлінського рішення про унормування чисельності структурних підрозділів Секретаріату Суду не ухвалено.

Для упорядкування чисельного складу структурних підрозділів Секретаріату з урахуванням чинної нормативно-правової бази проведено заходи зі скорочення сектору забезпечення засідань Першого сенату та колегій суддів Першого сенату Суду, сектору забезпечення засідань Другого сенату та колегій суддів Другого сенату Суду, чисельністю чотири штатні одиниці кожний. Структурні підрозділи, які мали статус відділу з трьома штатними одиницями (Бібліотека Суду і приймальня звернень до Суду), реорганізовано у сектори (постанова Конституційного Суду від 20.12.2022 № 36/п - 2022).

З огляду на проведену роботу рекомендація Рахункової палати щодо розроблення проєкту управлінського рішення про упорядкування чисельного складу внутрішніх підрозділів Секретаріату Суду та затвердження єдиного підходу до їх створення втратила актуальність.

2.2. Оцінка нормативно-правового урегулювання організаційно-кадрових питань та досягнутого рівня реалізації стратегічних напрямів розвитку конституційного судочинства

Внесені на виконання Стратегії розвитку законодавчі зміни в частині уточнення положень про проведення конкурсного відбору кандидатур на посаду судді Суду та формування Дорадчої групи експертів повинні сприяти суб'єктам призначення суддів Суду в оцінюванні моральних якостей і рівня компетентності у сфері права кандидатів на посаду судді Суду.

Законопроект № 4533, прийнятий Верховною Радою України в першому читанні та підготовлений до другого читання, на час закінчення аудиту не розглянутий.

Прийняття цього проєкту з урахуванням пропозицій Конституційного Суду дасть змогу удосконалити порядок здійснення Судом своїх повноважень під час розгляду справ конституційної юрисдикції, механізм звернення, процедури розгляду справ, постановлення і виконання рішень, надання висновків.

Протягом 2020–2022 років організаційно-кадрові питання були найуразливішим напрямом у діяльності Суду. Від посади було відсторонено Голову Суду. Проведені структурні зміни Секретаріату Суду, проте конституційний склад суддів залишається неукмплектованим.

Законодавча база

Суд провадить діяльність відповідно до повноважень, визначених **Конституцією України.**

Згідно зі статтею **147** Конституції України Суд вирішує питання про відповідність Конституції України законів України та у передбачених цією Конституцією випадках інших актів, здійснює офіційне тлумачення Конституції України, а також інші повноваження відповідно до цієї Конституції.

Діяльність Суду ґрунтується на принципах верховенства права, незалежності, колегіальності, гласності, обґрунтованості та обов'язковості ухвалених ним рішень і висновків.

Статтею **148** Конституції України визначено, що до складу Конституційного Суду входять **вісімнадцять суддів** Суду.

Президент України, Верховна Рада України та з'їзд суддів України призначають по шість суддів Суду.

Відбір кандидатур на посаду судді Конституційного Суду здійснюється на конкурсних засадах у визначеному законом порядку.

Суддя Суду призначається на **дев'ять років** без права бути призначеним повторно.

Суддя Суду набуває повноважень з дня складення ним присяги на спеціальному пленарному засіданні Суду.

Конституційний Суд на спеціальному пленарному засіданні Суду обирає зі свого складу Голову шляхом таємного голосування лише на один **трирічний строк.**

Статтею **148¹** Конституції України передбачено, що держава забезпечує фінансування та належні умови для діяльності Суду. У Державному бюджеті України окремо визначаються видатки на діяльність Суду з урахуванням пропозицій його Голови. Розмір винагороди судді Суду встановлюється законом про Конституційний Суд України.

До повноважень Суду належить:

- 1) вирішення питань про відповідність Конституції України (конституційність) законів та інших правових актів Верховної Ради України; актів Президента України; актів Кабінету Міністрів України; правових актів Верховної Ради Автономної Республіки Крим;
- 2) офіційне тлумачення Конституції України;
- 3) здійснення інших повноважень, передбачених Конституцією України (стаття **150** Конституції України).

Стаття **151²** Конституції України встановлює, що рішення та висновки, ухвалені Судом, є обов'язковими, остаточними і не можуть бути оскаржені.

Порядок організації та діяльності Суду, статус суддів Суду, підстави і порядок звернення, процедури розгляду справ і виконання рішень визначає Закон № 2136.

Суд є органом конституційної юрисдикції, який забезпечує верховенство Конституції України, вирішує питання про відповідність Конституції України законів України та у передбачених Конституцією України випадках інших актів, здійснює офіційне тлумачення Конституції України, а також інші повноваження відповідно до Конституції України (стаття 1 Закону № 2136).

Згідно зі статтею 3 Закону № 2136 Суд діє відповідно до повноважень, визначених Конституцією України.

Порядок організації і діяльності Суду, порядок конституційного провадження, процедури розгляду справ та виконання рішень і висновків установлює цей Закон.

Організацію внутрішньої роботи Суду та процедури розгляду ним справ установлює згідно з цим Законом Регламент Конституційного Суду України.

Регламент Конституційного Суду України ухвалено Постановою Конституційного Суду від 22 лютого 2018 р. № 1-пс/2018 зі змінами, внесеними Постановою Суду від 11 вересня 2018 р. № 4-пс/2018.

Суд є повноважним здійснювати конституційне провадження, якщо у його складі є щонайменше **12 суддів** Суду, які набули повноважень згідно зі статтею 17 цього Закону (стаття 10).

Відповідно до **статті 16 Закону № 2136** суддя Суду призначається на **дев'ять років** без права бути призначеним повторно.

Голова Суду очолює Суд та організовує його діяльність (стаття 33 Закону № 2136), а саме: 1) здійснює загальне керівництво організацією роботи Суду та Секретаріату Суду; 2) скликає засідання, спеціальні пленарні засідання Суду, засідання, пленарні засідання Великої палати; 3) головує на засіданнях, спеціальних пленарних засіданнях Суду, засіданнях, пленарних засіданнях Великої палати; 4) входить до одного із сенатів і головує на його засіданнях; 5) здійснює розпорядження бюджетними коштами на утримання і забезпечення діяльності Суду відповідно до затвердженого Судом кошторису та контролює ефективність використання цих коштів Секретаріатом Суду; 6) виконує інші повноваження, передбачені цим Законом та Регламентом.

Згідно з частиною першою **статті 44 Закону № 2136** організаційне, аналітичне, юридичне, інформаційне та матеріально-технічне забезпечення діяльності Суду здійснює Секретаріат Суду.

Виявлений стан справ

У періоді, що підлягав аудиту, до **Закону № 2136** внесено ряд суттєвих змін. Зокрема, цей Закон згідно із Законом № 2846 доповнено главою 2⁻¹ «Порядок відбору кандидатур на посаду судді Конституційного суду». Частиною першою статті 10² Закону № 2136 передбачено утворення Дорадчої групи експертів з метою сприяння суб'єктам призначення суддів Суду в

оцінюванні моральних якостей і рівня компетентності у сфері права кандидатів на посаду судді Конституційного Суду.

Організаційно-технічне забезпечення діяльності Дорадчої групи експертів покладено на орган, який здійснює організаційне забезпечення діяльності Суду, у межах видатків, передбачених у Державному бюджеті України на відповідний рік для фінансування діяльності Конституційного Суду (частина тридцять перша статті 10² Закону № 2136).

Дослідженням питання проведених нормативних змін встановлено, що цьому передувало затвердження Указом Президента України в червні 2021 року Стратегії розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021–2023 роки, яка визначала пріоритети удосконалення положень законодавства у сфері судоустрою, статусу суддів, судочинства та інших інститутів правосуддя, а також необхідність впровадження невідкладних заходів для забезпечення позитивних зрушень у функціонуванні відповідних правових інститутів.

Результатом реалізації Стратегії розвитку мало б стати ефективне конституційне судочинство, яке забезпечить справедливий розгляд справ Конституційним Судом, ухвалення ним обґрунтованих рішень і висновків. Судді Суду мають бути доброчесними правниками із визнаним рівнем професійної компетентності та володіти високими моральними якостями, залишаючись вільними від будь-якого політичного впливу та підзвітними лише суспільству.

Зокрема, Стратегією розвитку окреслено основні проблеми, які зумовлювали необхідність удосконалення діяльності Конституційного Суду та підвищення рівня суспільної довіри до органу конституційної юрисдикції в Україні.

***Довідково.** Стратегією розвитку визначено напрями та заходи для запровадження системного підходу до розвитку конституційного судочинства в Україні, зокрема, необхідність удосконалення:*

механізмів перевірки доброчесності суддів Конституційного Суду та дотримання ними стандартів професійної етики;

процедур конкурсного відбору кандидатур на посаду судді Суду, ефективної перевірки їх на доброчесність та відповідність рівню професійної компетентності та високим моральним якостям (із можливим залученням міжнародних експертів);

конституційно-правове регулювання організації діяльності Суду та конституційного провадження, у тому числі щодо порядку та підстав відкриття конституційного провадження у справі, його форм, прав та обов'язків учасників, а також забезпечення повноти розгляду справ та дотримання строків;

розроблення та впровадження ефективних і прозорих процедур притягнення суддів Суду до дисциплінарної відповідальності за вчинення дисциплінарного проступку;

запровадження механізмів захисту суддів Конституційного Суду від політичного та іншого тиску під час прийняття ними рішень і висновків;

запровадження ефективних механізмів дотримання та моніторингу виконання суддями Конституційного Суду вимог антикорупційного законодавства.

Згідно з Указом Президента Комісія з питань правової реформи мала забезпечити розроблення та схвалення **Плану дій щодо реалізації Стратегії розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021–**

2023 роки, проте станом на серпень 2023 року такий План дій не був затверджений.

Оскільки виконання завдань Стратегії розвитку безпосередньо стосується питань діяльності Конституційного Суду, Суд мав би брати активну участь в їх обговоренні, розробленні плану дій тощо. За інформацією представників Суду, залучення до такої роботи виявилось доволі обмеженим і здійснювалося переважно за ініціативою самого Суду.

Зокрема, Секретаріатом Суду опрацьовано пропозиції до Плану дій щодо реалізації Стратегії розвитку та повідомлено про доцільність надання конкретних пропозицій після остаточного ухвалення Парламентом законопроекту № 4533 «Про конституційну процедуру»¹. **Протягом 2020–2021 років тривала** законопроектна робота з опрацювання у комітетах Верховної Ради України як змін до Закону України «Про Конституційний Суд України», так і окремого проекту Закону України «Про конституційну процедуру».

Довідково. У другому Терміновому висновку CDL-AD(2020)039-е Венеційська комісія звернула увагу Парламенту на окремі проблемні аспекти **організаційного, процедурного, змістовного та функціонального характеру у діяльності Конституційного Суду**, що потенційно можуть бути унормовані шляхом законодавчого врегулювання.

У пояснювальній записці до законопроекту № 4533 (поданого народними депутатами за підписом Дениса Монастирського) зазначалось, що **одним із ключових аргументів щодо необхідності прийняття законопроекту є конституційний обов'язок українського законодавця врегулювати комплекс процедурних та процесуальних аспектів діяльності Суду на рівні окремого закону України.**

На основі вивчення результатів аналітичних та науково-практичних досліджень окреслено проблемні питання, які мав вирішити проект закону, зокрема:

«неповний доступ громадян до актів Конституційного Суду, у тому числі й за допомогою звернення до його інформаційно-пошукової системи;

відсутність процедури випадкового визначення складу сенатів і колегій Суду, що потенційно негативно може впливати на об'єктивний та неупереджений розподіл справ між суддями з дотриманням принципів справедливого розподілу навантаження, черговості та однакової кількості справ для кожного Судді-доповідача;

*зловживання Конституційним Судом у деяких справах, що становлять загальносуспільний інтерес, своїми дискреційними повноваженнями в частині визначення форми розгляду справ у Суді; недосконалий порядок формування порядку роботи і графіка пленарних засідань сенатів та Великої палати Конституційного Суду; **недотримання Судом строків конституційного провадження тощо.***

Проект Закону України «Про конституційну процедуру» підготовлений Верховною Радою України відповідно до статті 153 Конституції України та спрямований на удосконалення процедури розгляду Судом справ і виконання ухвалених ним рішень.

Цим законопроектом **приводяться у відповідність із вказаною конституційною вимогою порядок здійснення Судом своїх повноважень під час розгляду справ конституційної юрисдикції, підстави і порядок**

¹ Лист до голови Комісії з питань правової реформи від 10.09.2021 №004-015-03/3046.

звернення до нього, процедури розгляду ним справ, постановлення і виконання його рішень, надання висновків.

Аудитом досліджено, що законопроект № 4533 «Про конституційну процедуру» прийнято за основу², підготовлено до другого читання та розглянуто 8-ю сесією Верховної Ради України 01.12.2022, де не отримано необхідної кількості голосів. Зазначений проєкт закону включено до Порядку денного десятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання³ 05.09.2023 як питання, підготовлене до розгляду на пленарних засіданнях, та **на час закінчення аудиту не розглянуто.**

Після опрацювання законопроекту № 4533 у редакції, запропонованій до другого читання, Конституційним Судом надіслано Комітету Верховної Ради України з питань правової політики зауваження і пропозиції⁴.

Довідково. У цих листах вказано на недоцільність існування в національній правовій системі України двох нормативно-правових актів, які стосуватимуться діяльності Конституційного Суду.

Зазначено, що запропонований авторами законопроекту № 4533 підхід щодо неможливості ухвалення Сенатом Конституційного Суду рішення про неконституційність законів України (їх окремих положень) у конституційних провадженнях за конституційними скаргами нівелює роль Сенату як органу Суду, оскільки його повноваження зводяться до підтвердження конституційності оспорюваних у конституційних скаргах приписів законів (їх окремих положень). Акцентовано увагу на необґрунтованості ідеї перманентної зміни персонального складу сенатів та колегій Суду (кожні три роки).

Указом Президента України від 30 червня 2023 року № 359/2023 введено в дію рішення Ради національної безпеки і оборони України від 23 червня 2023 року «Про прискорення судової реформи та подолання проявів корупції у системі правосуддя», яким визначено низку заходів, зокрема щодо реформування Конституційного Суду, та суб'єктів їх виконання.

Рада національної безпеки і оборони України, зокрема, відзначає, що довіра до державних інститутів є запорукою незмінного курсу держави на набуття членства України в Європейському Союзі та Організації Північноатлантичного договору і одним із ключових моментів забезпечення національної безпеки. **Успішне проведення судової реформи – одна із семи базових вимог Європейського Союзу для подальшого просування за напрямками європейської та євроатлантичної інтеграції України.**

Рада національної безпеки і оборони України (пункт 3 рішення РНБО) **закликала** Верховну Раду України прийняти проєкт Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо уточнення положень про конкурсний відбір кандидатур на посаду судді Конституційного Суду України (реєстр. № 9322).

Зазначений законопроект розроблений на виконання положень Стратегії розвитку, а також додаткових рекомендацій Венеційської комісії, викладених у Висновку CDL-AD(2022)054), та спрямований на вдосконалення Закону № 2846, зокрема, в контексті уточнення положень про проведення

² Постанова Верховної Ради України від 15 квітня 2021 року № 1390-IX

³ Постанова Верховної Ради України від 05 вересня 2023 року № 3369-IX

⁴ Листами від 10.08.2021 № 004-018-02/2643, від 01.09.2021 № 004-015-02/2826.

конкурсного відбору кандидатур на посаду судді Конституційного Суду та формування Дорадчої групи експертів з метою сприяння суб'єктам призначення суддів Конституційного Суду в оцінюванні моральних якостей і рівня компетентності у сфері права кандидатів на посаду судді Суду.

У пункті 4 Плану організації виконання рішення Ради національної безпеки і оборони України від 23.06.2023⁵ Міністерство юстиції України, Міністерство закордонних справ України та Конституційний Суд (за згодою) визначено відповідальними органами за підготовку концепції подальшого реформування Суду.

Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо уточнення положень про конкурсний відбір кандидатур на посаду судді Конституційного Суду України» прийнятий Верховною Радою України 27 липня 2023 року за № 3277-IX, підписаний Президентом України 18.08.2023, набрав чинності 20.08.2023.

Протягом 2020–2022 років організаційно-кадрові питання були найуразливішим напрямом у діяльності Суду. Від посади було відсторонено Голову Суду. Проведені структурні зміни Секретаріату Суду, проте конституційний склад суддів залишається неуконкомплектованим.

Так, Указом № 256/2013 Тупицького О. М. було призначено суддею Конституційного Суду, 17.09.2019 на спеціальному пленарному засіданні Суду обрано Головою Суду. Указом № 513/2013 Касмініна О. В. призначено суддею Конституційного Суду, 29.03.2018 обрано секретарем Третьої колегії суддів Другого сенату Суду.

Указами № 607/2020 та № 79/2021 відповідно до частини третьої статті 154 Кримінального процесуального кодексу України Тупицького О. М. з 30.12.2020 відсторонено від посади судді Конституційного Суду строком на два та один місяць відповідно.

Указом № 124/2021 відповідно до частини другої статті 102, пунктів 1, 17 частини першої, частини третьої статті 106 Конституції України, статей 3 і 13 Закону України «Про національну безпеку України» скасовано укази № 256/2013 та № 513/2013.

Видання цього акта обґрунтовано в Указі № 124/2021, зокрема, Заявою Верховної Ради України у зв'язку з сьомою річницею початку Євромайдану та подій Революції Гідності, затвердженою Постановою Верховної Ради України від 17 лютого 2021 року № 1240-IX, в якій зазначено: узурпація влади у 2010–2014 роках Віктором Януковичем призвела до підриву основ національної безпеки і оборони України, порушення прав і свобод людини. Зважаючи на це, окремі судді Конституційного Суду України, призначені Віктором Януковичем, продовжуючи виконувати свої повноваження, створюють загрозу державній незалежності та національній безпеці України.

Потрібно відмітити, що до Суду 08.04.2021 надійшло конституційне подання 49 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) зазначених указів Президента України та

⁵ Схвалений на засіданні Кабінету Міністрів України 07.07.2023 (протокол № 76).

відповідно до статті 59 Закону № 2136 того ж дня розподілено судді – доповідачу Конституційного Суду.

На час проведення аудиту справа на пленарному засіданні Великої палати Конституційного Суду не розглянута.

Перевищення строку конституційного провадження у справі на 01.08.2023 становить 15 місяців (1 рік 3 місяця).

За даними Суду, Голова Суду Тупицький О. М. відповідно до частини восьмої статті 33 Закону № 2136 заяву про дострокове звільнення з посади Голови Суду не подавав. Рішення про дострокове звільнення з цієї посади Конституційний Суд не ухвалював. Спеціальне пленарне засідання Конституційного Суду з обрання нового Голови Суду не скликалося.

Суддя Суду Касмінін О. В. тричі звертався до Конституційного Суду із заявами про відставку на підставі частини другої статті 21 Закону № 2136, проте на спеціальних пленарних засіданнях Суду рішення не ухвалено.

Постановою Суду від 30.11.2021 № 11-п/2021 з питань складення присяги суддями Суду, що їх призначив Президент України указами від 26 листопада 2021 року № 596/2021 «Про призначення О. Грищук суддею Конституційного Суду України», від 26 листопада 2021 року № 597/2021 «Про призначення О. Петришина суддею Конституційного Суду України» ухвалено: Голові Суду або судді Суду, який виконує його обов'язки, скликати спеціальні пленарні засідання Суду для складення присяги суддями Суду, що їх призначив Президент України указами від 26 листопада 2021 року № 596/2021, № 597/2021, після припинення повноважень або звільнення з посади на підставах, визначених у статті 149¹ Конституції України, суддів Суду, що їх призначив Президент України за період 2013–2018 років.

Отже, Суд підтвердив відсутність вакансій суддів Конституційного Суду, яких призначив Президент України за період 2013–2018 років.

Розпорядженнями Голови Суду від 15.05.2022 № 10/1/2022-к/тр «Про Тупицького О. М.» та від 19.09.2022 № 29/1/2022-к/тр «Про Касмініна О. В.» відповідно до частини другої статті 20, частин другої та сьомої статті 33 Закону № 2136 трудові відносини із суддями Суду припинено: Тупицьким О. М. – 15.05.2022 та Касмініним О. В. – 19.09.2022 у зв'язку із закінченням строку їх повноважень на підставі пункту 1 частини першої статті 149¹ Конституції України.

Судовий розгляд справ, пов'язаних із законністю видання Президентом України Указу № 124/2021 щодо скасування указів №№ 256/2013 та 513/2013 про призначення О. Тупицького та О. Касмініна суддями Конституційного Суду України, що тривав з березня 2021 року, завершено у Великій палаті Верховного Суду 19 жовтня 2023 року вже після закінчення аудиту. Рішення Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду від 27 жовтня 2022 року про визнання протиправним та скасування Указу № 124/2021 залишено без змін.

В адміністративних судах триває розгляд справ за позовами колишніх суддів Суду Тупицького О. М. та Касмініна О. В. до Конституційного Суду про

стягнення заборгованості з виплати винагороди судді та середнього заробітку за час затримки розрахунку при звільненні.

Неоднозначність трактування протягом 2021–2022 років сторонами спору питань увільнення колишнього Голови Суду та неухвалення остаточних судових рішень, позначалися на продуктивності роботи персоналу Суду.

Так, Положенням про Секретаріат Конституційного Суду України⁶ визначено, що загальне керівництво організацією роботи Секретаріату Суду здійснює Голова Суду. Голові Суду безпосередньо підконтрольні і підзвітні керівник Секретаріату, головний бухгалтер, головний спеціаліст з внутрішнього аудиту, завідувач сектору з питань запобігання і виявлення корупції та завідувач режимно-секретного сектору.

На час проведення аудиту діяли структура і штатний розпис Суду та Секретаріату Суду, затверджені Постановою Суду від 20.12.2022 № 36-п/2022 (введені в дію з 01.01.2023).

Схема організаційної побудови Суду наведена у додатку до Звіту.

Штатна та фактична чисельність працівників Суду станом на 01.01.2020, 01.01.2021, 01.01.2022 та 01.01.2023 наведена у таблиці.

Таблиця 1

**Інформація щодо штатної та фактичної чисельності працівників
Конституційного Суду України**

(од.)

Посада	Штатна чисельність станом на 01.01				Фактична чисельність станом на 01.01			
	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
Судді Суду	18	18	18	18	15	15	16	13
Секретаріат Суду всього, в т.ч:	278	279	280	255	256	245	258	247
патронатні служби суддів	54	54	54	54	42	44	47	39
державні службовці	213	213	214	191	203	191	200	186
працівники, які виконують функції обслуговування	10	12	12	10	10	10	11	9
робітник	1				1			
Всього	296	297	298	273	271	260	274	260
Автобаза	97	99	99	84	97	95	97	91
Разом	393	396	397	357	368	355	371	351

Дані таблиці 1 свідчать, що всього скорочено 40 шт. од., зокрема, у Секретаріаті Суду у 2023 році штатна чисельність зменшилася на 25 одиниць.

На 01.01.2020 чисельний склад суддів Суду становив 15 суддів, на 01.01.2021 – 15 суддів (19.02.2021 призначений 1 суддя Суду), на 01.01.2022 –

⁶ Затверджено Постановою Суду від 11.04.2019 № 13-п/2019. До пункту 3 цього Положення внесено зміни Постановою Суду від 24.02.2022 № 2-п/2022, згідно з якими загальне керівництво організацією роботи Секретаріату Суду здійснює Голова Суду.

16 суддів (4 судді Суду звільнено у відставку, із 2 суддями припинені трудові відносини у зв'язку із закінченням строку їх повноважень на підставі пункту 1 частини першої статті 149¹ Конституції України та 3 судді призначено до Суду), на 01.07.2023 – 13 суддів (5 вакансій, з них 3 – від Верховної Ради України та 2 – від з'їзду суддів України).

Фактична чисельність Суду станом на 01.07.2023 – 232 од., заповненість чисельного складу Суду – 85 відсотків. Всього у Суді 41 вакантна посада, з них 5 суддів.

Слід зазначити, що **неукомплектованість з року в рік суддів Суду впливала на терміни розгляду справ у Суді⁷, що накопичувались.**

Рекомендація Суду: з урахуванням думки, висловленої Венеційською комісією, бути активним суб'єктом на всіх стадіях реалізації завдань Стратегії розвитку у взаємодії з Комітетом Верховної Ради України з питань правової політики, Комісією з питань правової реформи, а також іншими сторонами, заінтересованими у втіленні Стратегії розвитку в життя.

2.3. Оцінка ефективності використання бюджетних коштів, виділених на забезпечення діяльності за КПКВК 0801010 «Забезпечення конституційної юрисдикції в Україні»

2.3.1. Аналіз стану планування та використання бюджетних коштів, спрямованих на досягнення результативних показників бюджетної програми

Планування потреби в бюджетних коштах за КПКВК 0801010 на 2020, 2021 та 2022 роки здійснювалось Судом за розрахунками структурних підрозділів Секретаріату Суду та Автобази у цілому з дотриманням принципів обґрунтованості та збалансованості відповідно до затверджених методик і правил. Визначені Судом потреби у видатках за загальним фондом забезпечені у цих роках на 99,2, 82,0 і 61,6 відс. відповідно.

Загалом використано 814 520,8 тис. грн, найбільшу питому вагу у яких становили видатки на оплату праці з нарахуваннями, винагороду суддям – 762 639,2 тис. грн (93,8 відсотка).

У 2020 році із 15 затверджених у паспорті бюджетної програми результативних показників повністю виконані 3, частково – 12 (або 80 відс.), у 2021 році із 16 повністю виконані 7, частково – 9 (56 відс.), у 2022 році із 14 повністю виконані 4 (29 відс.), частково – 7 (50 відс.), 3 показники не виконані взагалі (21 відс.).

У 2020–2022 роках на стан виконання результативних показників та ефективність використання бюджетних коштів суттєво вплинули карантинні обмеження, введення воєнного стану в Україні, неукомплектованість складу Суду, що призводило до відсутності кворуму

⁷ На час проведення аудиту кількість конституційних подань, конституційних звернень та конституційних скарг, строк конституційних проваджень яких перевищує норму визначену ст. 75 Закону № 2136, становить 74 одиниці.

на засіданнях Великої палати Суду, сенатів Суду та колегій суддів Суду та збільшення строків конституційних проваджень.

Суд звертався до Мінфіну щодо внесення змін до розпису бюджету, але такі звернення залишились незадоволеними, що призвело у 2020–2022 роках до невикористання відкритих асигнувань у сумі 6035,7 тис. гривень.

Частину цих видатків становлять залишки невикористаних відкритих асигнувань за КЕКВ 2120 «Нарахування на оплату праці», що утворились в результаті залишку кошторисних призначень на виплату винагороди суддів Суду та планування видатків з урахуванням максимальної величини бази нарахування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (22 відс), без врахування цього єдиного внеску (8,41 відс.) на заробітну плату працівників з інвалідністю. Як наслідок, залишки невикористаних відкритих асигнувань за КЕКВ 2120 у 2020-2022 роках становили 1 796,7 тис. гривень.

Кошти державного бюджету у 2020–2021 роках у сумі 151,8 тис. грн Судом використано нерезультативно: здійснено оплату проєктної документації для виконання робіт із заміни та/або прокладання локальної комп'ютерної мережі та реконструкції адміністративного будинку Суду, що залишились нереалізованими.

Законодавча база

Відповідно до частини другої статті 48 глави 6 Закону № 2136 Суд відповідно до Бюджетного кодексу України здійснює функції головного розпорядника коштів державного бюджету щодо фінансового забезпечення своєї діяльності.

Згідно із законами України про державний бюджет головним розпорядником за бюджетною програмою за КПКВК 0801010 визначений Суд.⁸

Проєкт бюджетного запиту готує Секретаріат Суду з дотриманням вимог інструкції⁹ з підготовки бюджетних запитів та погоджує постійна комісія з питань бюджету та кадрів Суду (параграф 33 Регламенту Суду).

Пунктом 7 частини п'ятої статті 22 Бюджетного кодексу України передбачено, що головний розпорядник бюджетних коштів здійснює управління бюджетними коштами у межах встановлених йому бюджетних повноважень, забезпечуючи ефективно, результативно і цільове використання бюджетних коштів, організацію та координацію роботи розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня та одержувачів бюджетних коштів у бюджетному процесі.

Для підготовки проєкту Державного бюджету України Мінфін розробляє і доводить до головних розпорядників бюджетних коштів інструкції з

⁸ На 2020 рік – від 14.11.2019 № 294, на 2021 рік – від 15.12.2020 № 1082, на 2022 рік – від 02.12.2021 № 1928.

⁹ Наказом Мінфіну від 06.06.2012 № 687 (zareestrovano в Мінюсті 26.06.2012 за № 1057/21369, із змінами та доповненнями) затверджено Інструкцію з підготовки бюджетних запитів.

підготовки бюджетних запитів (далі – Інструкції) (частина перша статті 34 Бюджетного кодексу України).

Видатки на фінансове забезпечення діяльності Суду не можуть бути скорочені в поточному бюджетному періоді (абзац другий частини першої статті 48 Закону № 2136).

Згідно із частиною другою статті 75 Закону № 2136 строк конституційного провадження не повинен перевищувати шість місяців, якщо інше не встановлено цим Законом.

Виявлений стан справ

Мінфіном доведено Суду граничні показники видатків загального фонду за КПКВК 0801010 для розробки проєкту державного бюджету на 2020, 2021 і 2022 роки у сумі **257 808,9 тис. грн, 313 463,1 тис. грн та 313 797,8 тис. грн** відповідно.

У пропозиціях до бюджетних запитів Судом визначено потребу в коштах загального фонду за КПКВК 0801010: 2020 рік – 316 927,5 тис. грн; 2021 – 388 294,3 тис. грн, 2022 – 458 354,6 тис. гривень.

Планування потреби в бюджетних коштах за КПКВК 0801010 на 2020, 2021 та 2022 роки здійснювалось Судом за обґрунтованими розрахунками структурних підрозділів Секретаріату Суду та Автобази.

Законами України від 14 листопада 2019 р. № 294 "Про Державний бюджет України на 2020 рік", від 15 грудня 2020 р. № 1082 "Про Державний бюджет України на 2021 рік" та від 02 грудня 2021 р. № 1928 "Про Державний бюджет України на 2022 рік" Суду затверджені бюджетні призначення за КПКВК 0801010 за загальним фондом у сумі **313 945,1 тис. грн, 313 463,1 тис. грн та 313 797,8 тис. грн** відповідно.

Обсяг бюджетних призначень за КПКВК 0801010 порівняно з 2020 роком (316 927,5 тис. грн) у 2022 році зменшився на 3 129,7 тис. гривень. У 2020 році бюджетні призначення Суду скорочено на 2 482,0 тис. грн¹⁰, у 2022 році – на 31 379,8 тис. гривень¹¹.

Аналізом забезпечення потреби встановлено, що визначені Судом потреби у видатках за загальним фондом забезпечені у цих роках на 99,2 відс., 82,0 відс. і 61,6 відс. відповідно.

Так, у 2020 році за потреби 316 927,5 тис. грн затверджено (з урахуванням змін) **314 445,5 тис. грн**, у 2021 році за потреби 388 294,3 тис. грн – **318 353,1 тис. грн**, у 2022 році за потреби 458 354,6 тис. грн – **282 418,0 тис. гривень**.

Паспортами бюджетної програми за КПКВК 0801010 на 2020¹², 2021¹³ та 2022 роки¹⁴ визначено мету бюджетної програми: забезпечення дотримання

¹⁰ У зв'язку із набуттям чинності Законом України від 13 квітня 2020 року № 553 «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік».

¹¹ Видано постанову Кабінету Міністрів України від 01 квітня 2022 року № 401 «Про спрямування коштів до резервного фонду державного бюджету».

¹² Затверджений розпорядженням Голови Суду від 07.02.2020 № 9/01/2020-ОД і погоджений 05.02.2020 Мінфіном.

¹³ Затверджений розпорядженням заступника Голови Суду від 12.02.2021 № 1/02/2021-ОД і погоджений 11.02.2021 Мінфіном.

норм Конституції України щодо прав та свобод людини і громадянина та щодо здійснення публічної влади.

У 2020-2022 роках визначені такі завдання: забезпечення функціонування Великої палати, сенатів, колегій Суду, оптимізація розгляду клопотань у конституційному провадженні; утвердження інституту конституційної скарги як дієвого засобу захисту конституційних прав людини і громадянина; забезпечення діяльності Суду як державного органу і юридичної особи публічного права.

Дослідженням паспортів бюджетної програми та звітів про їх виконання встановлено, що у паспортах бюджетної програми за КПКВК 0801010 використання бюджетних коштів у 2020 році визначено за чотирма напрямками¹⁵, у 2021 році – п'ятьма¹⁶, у 2022 році – трьома¹⁷.

Відповідно до узагальнених висновків про виконання бюджетної програми, наведених у звітах про виконання паспортів бюджетної програми за 2020–2022 роки, затверджені бюджетні призначення були використані на реалізацію завдань Суду та забезпечення у повному обсязі здійснення повноважень Суду з метою досягнення стратегічної цілі – забезпечення верховенства Конституції України через здійснення конституційного контролю.

У 2020 році загалом із 15 затверджених у 2020 році результативних показників повністю виконані 3, частково – 12 (або 80 відс.), у 2021 році із 16 повністю виконані 7, частково – 9 (56 відс.).

У 2022 році із 14 повністю виконані 4 (29 відс.), частково – 7 (50 відс.), 3 показники не виконані взагалі (21 відс.). Зокрема, не оплачувались внески до міжнародних організацій, членом яких є Суд, не проводилось підвищення кваліфікації працівників, відповідно, витрати на зазначені цілі не здійснювались.

Аналіз виконання результативних показників діяльності Суду засвідчив: за **показником продукту** «Кількість проведених засідань та пленарних засідань Великої палати з розгляду конституційних скарг, подань та звернень» у 2020 році фактично проведено **328** засідань, що на 29 менше планового показника (357), у 2021 – **204**, що на 152 менше (356), у 2022 – **165**, що на 153 менше (318).

За показником «Кількість проведених засідань та пленарних засідань сенатів з розгляду питань щодо відкриття конституційного провадження у

¹⁴ Затверджений розпорядженням Голови Суду від 28.01.2022 № 6/01/2022-ОД і погоджений 21.01.2022 Мінфіном.

¹⁵ Забезпечення виконання функцій та завдань Суду; внески до міжнародних організацій, членом яких є Суд; підвищення кваліфікації працівників Суду; придбання обладнання та предметів довгострокового користування.

¹⁶ Забезпечення виконання функцій та завдань Суду; внески до міжнародних організацій, членом яких є Суд; підвищення кваліфікації працівників Суду; придбання обладнання та предметів довгострокового користування; проведення міжнародної конференції та національних заходів з нагоди 25-ої річниці з дня ухвалення Конституції України та 25-ої річниці з дня заснування КСУ.

¹⁷ Забезпечення виконання функцій та завдань Суду; внески до міжнародних організацій, членом яких є Суд; підвищення кваліфікації працівників Суду.

справі» у 2020 році фактично проведено **152** засідання, що на 140 менше планового показника (292), у 2021 – **117**, що на 82 менше (199), у 2022 – **132**, що на 46 менше (178).

За показником «Кількість засідань колегій суддів з розгляду конституційних скарг, подань та звернень» у 2020 році фактично проведено **149** засідань, що на 20 менше планового показника (169), у 2021 – **91**, що на 74 менше (165), у 2022 – **78**, що на 68 менше (146).

За показником «Прийнято ухвал колегіями суддів Суду за конституційними скаргами та конституційними поданнями» прийнято **279** ухвал, що на 60 ухвал менше планового показника (339), у 2021 – **183**, що на 125 менше (308), у 2022 – **186**, що на 45 менше (231).

Згідно з поясненнями, зазначеними у звітах про виконання паспортів за 2020–2022 роки, зменшення кількості засідань і пленарних засідань Великої палати Суду та сенатів Суду, засідань колегій суддів Суду, а також постановлених ухвал колегіями Суду зумовлено, зокрема, встановленням карантинних обмежень, оголошенням **воєнного стану в Україні**. Суд працював не в повному складі, що призводило до відсутності кворуму на засіданнях Великої палати Суду, сенатів Суду та колегій суддів Суду.

За показником «Прийнято актів (висновків, рішень, ухвал за конституційними скаргами, поданнями, зверненнями) Конституційного Суду /Великої палати та Сенатів» у 2020 році прийнято **228** актів, що на 26 актів менше планового показника (254), у 2021 – **407**, що на 214 більше (193), у 2022 – **641**, що на 339 більше (302).

Збільшення кількості ухвал Великої палати Суду відбулось в основному за рахунок ухвал **про подовження строку постановлення колегіями суддів ухвал про відкриття конституційного провадження** або про відмову у відкритті конституційного провадження у справі. Так, у 2020 році видано 30 ухвал про подовження, у 2021 році – 328, у 2022 році – 562 ухвали.

Аудитом встановлено, що кількість конституційних подань, конституційних звернень та конституційних скарг, які розглядаються Судом та строк конституційних проваджень яких перевищує шість місяців (стаття 75 Закону № 2136), на 12.07.2023 становить 74 одиниці¹⁸.

Довідково. Серед загальної кількості подань, звернень та скарг були конституційні подання народних депутатів України та Верховного Суду України, що мали загальносуспільне значення на час подання. За 5 поданнями строк проваджень коливається з травня 2015 року по травень 2016 року, а саме:

«Про очищення влади» (щодо люстрації суддів), строк провадження 12.05.2015;

«Про очищення влади» (щодо конституційності окремих положень закону про люстрацію), строк провадження 18.06.2015;

«Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про очищення влади» (щодо порушення конституційних прав громадян при застосуванні закону про люстрацію), строк провадження 30.06.2015;

¹⁸ У тому числі строк конституційних проваджень з 2015 року – 3 документи, 2016 року – 2, 2018 року – 2, 2019 року – 1, 2020 року – 15, 2021 року – 22, 2022 року – 8, 2023 року – 21 документ.

«Про очищення влади» щодо відповідності положенням статті 38, частини другої статті 61, частини першої статті 62 Конституції України (щодо люстраційних умов доступу до державної служби), **строк провадження 10.05.2016;**

«Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» щодо відповідності положенням статті 6, частини першої статті 8, частини четвертої статті 13, статей 21, 22, частин першої, четвертої, п'ятої статті 41 Конституції України (щодо системи гарантування вкладів фізичних осіб), **строк провадження 10.05.2016.**

За умови неукомплектованості конституційного складу суддів, кворуму для проведення засідань та ухвалення рішень часто не було, що унеможливило роботу Великої палати у цей період та призвело як до порушення строків розгляду звернень до Суду, так і незначної кількості ухвалених остаточних актів Суду Великою палатою. Слід зауважити, що збільшення кількості ухвалених остаточних актів Суду забезпечено в основному ухваленням рішень сенатами Суду.

За даними Суду, Першим сенатом у 2020 році ухвалено 23 акти (з них **4 рішення** у справах за конституційними скаргами), колегіями Першого сенату – 138; у 2021 – 12 актів, колегіями Першого сенату – 87; у 2022 – 18 актів (з них **1 рішення** у справах за конституційними скаргами), колегіями Першого сенату – 94.

Другим сенатом у 2020 році ухвалено 41 акт (з них **4 рішення** у справах за конституційними скаргами), колегіями Другого сенату – 141; у 2021 – 35 актів (з них **7 рішень** у справах за конституційними скаргами), колегіями Другого сенату – 96; у 2022 – 44 акти (з них **8 рішень** у справах за конституційними скаргами), колегіями Другого сенату – 97.

Загалом на виконання цілі державної політики у 2020–2022 роках, на досягнення якої спрямована реалізація бюджетної програми за КПКВК 0801010 «**Забезпечення верховенства Конституції України через здійснення конституційного контролю**», використано **814 520,8 тис. грн**, з яких за загальним фондом 813 087,8 тис. грн (99,8 відс.), спеціальним – 1 432,8 тис. грн (0,2 відсотка).

Інформація про використання Судом бюджетних коштів за КПКВК 0801010 у 2020–2022 роках у співвідношенні до затверджених видатків наведена в таблиці 2.

Таблиця 2

Інформація щодо затверджених бюджетних призначень та касових видатків Суду за 2020–2022 роки

тис. грн

	Затверджено (зі змінами)			Касові видатки			Відхилення		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Загальний фонд	314445,5	318353,1	282418,0	271095,8	279076,4	262915,7	43349,7	39276,7	19502,2
Спеціальний фонд	1236,1	191,5	7,7	1234,3	190,8	7,7	-1,8	-0,7	
Всього	315681,6	318544,6	282425,7	272330,1	279267,2	262923,5	43347,9	39276,0	19502,2

Дані таблиці 2 свідчать, що затверджені кошторисами у 2020 році асигнування (314 445,5 тис. грн) використано в загальній сумі 271 095,8 тис. грн, використання бюджетних коштів становило 86,2 відс.,

у 2021 році (318 353,1 тис. грн) – в загальній сумі 279 076,4 тис. грн, або 87,7 відс., у 2022 році (282 418,0 тис. грн) – в загальній сумі 262 915,8 тис. грн, або 93,1 відсотка. Структуру видатків Суду за 2020–2022 роки відображає діаграма 1.

Діаграма 1. Структура касових видатків Суду за 2020–2022 роки

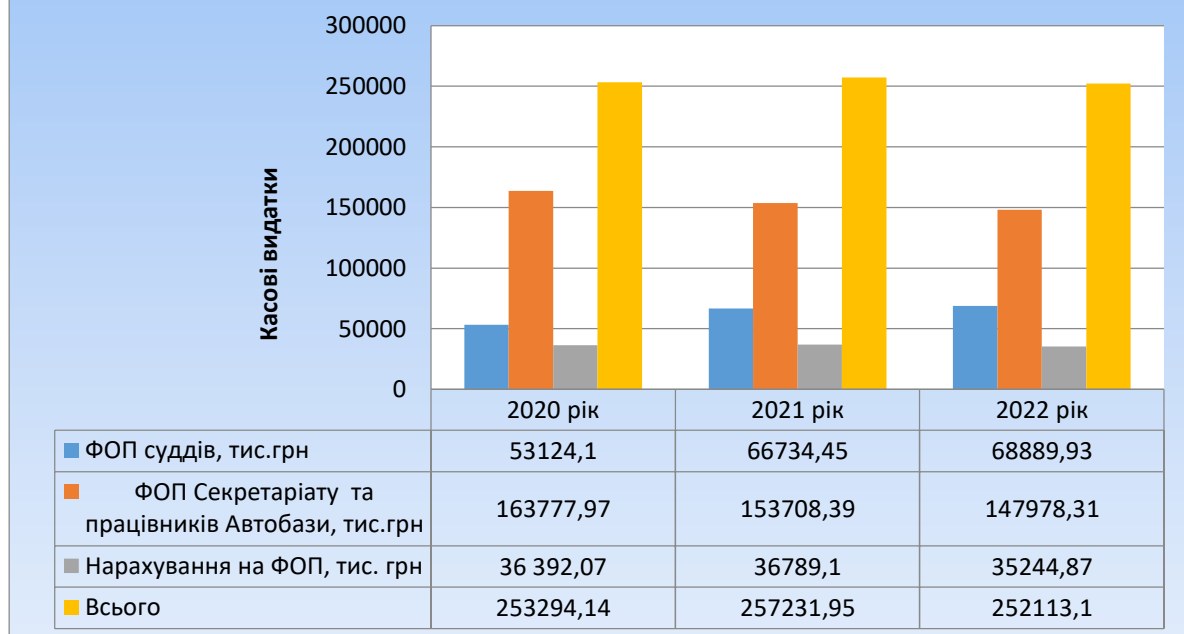
У загальному обсязі видатків Суду за КПКВК 0801010 за 2020–2022 роки (813 087,8 тис. грн) **найбільшу питому вагу становили видатки на оплату праці з нарахуваннями, винагороду суддям – 762 639,2 тис. грн (93,8 відс.);** інші видатки – 35 199,5 тис. грн (4,3 відс.); комунальні послуги та енергоносії – 11 408,7 тис. грн (1,4 відс.); капітальні видатки – 3 840,6 тис. грн (0,5 відсотка).

За КПКВК 0801010 питома вага видатків на оплату праці (216 902,07 тис. грн) за КЕКВ 2110 у 2020 році від суми всіх касових видатків загального фонду становила 80 відс., у 2021 році (220 442,84 тис. грн) – 79 відс., зокрема видатки на винагороду суддів за КЕКВ 2113¹⁹ – 66 734,45 тис. грн, або 23,91 відс. загального обсягу касових видатків. У 2022 році (216 868,24 тис. грн) за КЕКВ 2110 – 82,49 відс., зокрема видатки на винагороду суддів за КЕКВ 2113 – 68 889,93 тис. грн, або 26,2 відс. загального обсягу касових видатків.

Аналіз структури видатків на оплату праці та нарахувань за КПКВК 0801010 (КЕКВ 2111 «Заробітна плата», КЕКВ 2113 «Суддівська винагорода» та КЕКВ 2120 «Нарахування на оплату праці») за 2020–2022 роки відображає діаграма 2.

¹⁹ З 01 січня 2021 року видатки на винагороду суддів здійснюються за КЕКВ 2113 «Суддівська винагорода» (наказ Мінфіну від 27.10.2020 № 636 «Про затвердження Змін до Інструкції щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету»).

Діаграма 2. Структура видатків на оплату судівської винагороди, заробітну плату та нарахування на оплату праці за 2020-2022 роки за КПКВК 0801010

Показники загальних видатків фонду оплати праці, відображені в діаграмі 2, свідчать: порівняно з 2020 роком видатки на оплату праці та нарахування в 2022 році зменшилися на 1 181,04 тис. гривень.

Із загального обсягу затверджених кошторисних призначень загального фонду на 2020–2022 роки (915 216,6 тис. грн) використано 813 087,8 тис. грн:

у 2020 році – 271 095,7 тис. грн; 43 349,7 тис. грн – невикористані кошторисні призначення;

у 2021 році – 279 076,4 тис. грн; 39 276,7 тис. грн – невикористані кошторисні призначення;

у 2022 році – 262 915,8 тис. грн; 19 502,2 тис. грн – невикористані кошторисні призначення.

Попри те, що Суд з метою управління бюджетними коштами у межах встановлених йому бюджетних повноважень звертався до Мінфіну щодо внесення змін до розпису бюджету, ці звернення залишились незадоволеними, оперативного внесення змін до розписів бюджету не забезпечено, що призвело до повернення до державного бюджету у 2020, 2021 та 2022 роках **залишків невикористаних відкритих асигнувань у загальній сумі 6035,7 тис. гривень.**

Дослідженням причин виникнення залишків невикористаних відкритих асигнувань встановлено, що в окремих випадках розрахунки видатків за КЕКВ 2120 «Нарахування на оплату праці» на 2020–2022 роки Суд здійснював з урахуванням максимальної величини бази нарахування єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (п'ятнадцять розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом, на яку нараховується єдиний внесок у розмірі 22 відс). Водночас при плануванні видатків не

враховано єдиного внеску у розмірі 8,41 відс. від фонду оплати праці для працюючих у Секретаріаті Суду осіб з інвалідністю.

Чисельність працюючих осіб з інвалідністю в Секретаріаті Суду на час формування потреби становила: на 01.09.2019 та 01.08.2020 по 8 осіб, на 01.08.2021 – 9 осіб.

Як наслідок залишки невикористаних відкритих асигнувань за КЕКВ 2120 у 2020–2022 роках становили **1 796,7 тис. грн**: 2020 рік – 45,3 тис. грн, 2021 рік – 213,9 тис. грн, 2022 рік – 1 537,4 тис. грн, які в кінці звітних років повернені до бюджету.

Аудитом встановлено окремі випадки нерезультативного використання бюджетних коштів. Так, із затверджених кошторисних призначень на 2020 рік за КЕКВ 2240 (для виконання робіт із заміни та/або прокладання локальної комп'ютерної мережі у зв'язку із збільшенням робочих місць, периферійного мережевого устаткування та впровадження ІР-телефонії) в сумі 1700,0 тис. грн використано 104,8 тис. грн на оплату проектно-кошторисної документації. Решту кошторисних призначень (1595,2 тис. грн) Судом не освоєно.

На 2021 рік потреба в коштах на зазначені цілі до бюджетного запиту не включалася, у 2022 році потреба в обсязі 6449,6 тис. грн включена до бюджетного запиту, однак кошторисні призначення за цим напрямом не затверджувалися. На 2023 рік потреба в коштах державного бюджету на зазначені цілі до бюджетного запиту не включалася. Фактично такі роботи протягом 2020–2023 років не проводилися.

Отже, протягом 2021 – I півріччя 2023 року проєкт з прокладання кабельної частини комп'ютерної мережі Суду не реалізовано. Бюджетні кошти у сумі **104,8 тис. грн** Судом у 2020 році **використано нерезультативно.**

Також аудитом встановлено, що у 2021 році для реалізації виготовлення проектно-кошторисної документації по об'єкту «Реконструкція корпусу «А» з прибудовою корпусу «В» комплексу адміністративного будинку Суду по вул. Жилянській, 14 у Голосіївському районі м. Києва» (далі – Об'єкт), Судом оплачувалися за рахунок загального фонду два договори про закупівлю послуг з виконання містобудівного розрахунку для розроблення проектно-кошторисної документації – 45,0 тис. грн та послуги з викопіювання топографо-геодезичного плану М1:2000 з нанесенням червоних ліній – 2,0 тис. гривень. З квітня 2021 року до моменту завершення аудиту роботи з виготовлення проектно-кошторисної документації з реконструкції адмінкорпусів Судом не планувались та не здійснювались, тобто Об'єкт не реалізований. Бюджетні кошти у сумі **47,0 тис. грн** на зазначені цілі Судом у 2021 році **використано нерезультативно.**

Рекомендація Конституційному Суду: при плануванні видатків розраховувати єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування з урахованням працюючих осіб з інвалідністю.

2.3.2. Оцінка ефективності використання бюджетних коштів на оплату праці

Судовий розгляд справ, пов'язаних із законністю видання Указу № 124/2021 щодо скасування указів №№ 256/2013 та 513/2013 про призначення О. Тупицького та О. Касмініна судьями Конституційного Суду України, що тривав з березня 2021 року, завершено у Великій палаті Верховного Суду 19 жовтня 2023 року, вже після закінчення аудиту. Рішення Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду від 27 жовтня 2022 року про визнання протиправним та скасування Указу № 124/2021 залишено без змін.

Конституційний Суд не ухвалив рішення щодо відповідності Конституції України указів № 607/2020, № 79/2021 та № 124/2021.

В адміністративних судах триває розгляд справ за позовами колишніх суддів Суду до Конституційного Суду про стягнення заборгованості з виплати винагороди судді та середнього заробітку за час затримки розрахунку при звільненні, виплата яких за рішенням суду про стягнення коштів, відповідно, матиме наслідки нанесення збитків державному бюджету у сумі 13 860,48 тис. грн у разі задоволення позовів.

Законом № 2136 не передбачено механізму нарахування та виплати винагороди судьям Конституційного Суду або обмеження цих виплат на період їх відсторонення від посади. З часу видання зазначених указів та до дати видання Розпорядження № 34 щодо зупинення виплат на час вирішення справ у судовому порядку відстороненим судьям Суду нараховувалась та виплачувалась винагорода судді.

У 2020–2022 роках Судом не розглядалися справи з використанням відомостей, що становлять державну таємницю. Фактично судді Суду не опрацьовували матеріальних носіїв з такою інформацією, але судьям, яким оформлений доступ до державної таємниці, здійснювались встановлені законодавством доплати до посадового окладу за роботу в умовах режимних обмежень на загальну суму 4 990,6 тис. грн, що з урахуванням зазначених обставин є непродуктивним використанням бюджетних коштів.

В окремому випадку виплата винагороди судді Суду в частині доплат до посадового окладу за вислугу років здійснювалась з порушенням статті 137 та абзацу четвертого пункту 34 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402, у результаті надлишково нараховано 318,58 тис. гривень.

Аудитом встановлено відсутність табелів робочого часу судді Суду Тупицького О. М. за 5 місяців у 2021 – 2022 роках. У порушення пункту 473 Інструкції зі справочинства № 55 Судом здійснювалось ведення поза номенклатурою справ реєстру обліку передачі документів Управлінням роботи з персоналом до структурних підрозділів Секретаріату Суду.

У порушення пункту 18 Положення № 42 здійснено преміювання працівників патронатної служби з квітня по серпень 2021 року в загальній

сумі 53,3 тис. грн без належного оформлення подань судді, при якому утворена патронатна служба (на підставі проєктів подань без підписів судді Суду).

Законодавча база

Статтею 20 Закону № 2136 визначено підстави для припинення повноважень судді Конституційного Суду та звільнення з посади судді Суду, а саме у разі: 1) закінчення строку його повноважень; 2) досягнення ним сімдесяти років; 3) припинення громадянства України або набуття ним громадянства іншої держави, що встановлено в порядку, визначеному законом; 4) набрання законної сили рішенням суду про визнання його безвісно відсутнім або оголошення померлим, визнання недієздатним або обмежено дієздатним; 5) набрання законної сили обвинувальним вироком щодо нього за вчинення ним злочину; 6) смерті.

Припинення повноважень судді Суду є підставою для припинення з ним трудових відносин, про що Голова Суду видає розпорядження (частина друга статті 20 Закону № 2136).

Згідно з абзацом першим частини другої статті 26 Закону № 2136 винагорода судді складається з посадового окладу та доплат, встановлених для судді Верховного Суду, з урахуванням положень цього Закону.

До стажу роботи Судді, який дає право на доплату за вислугу років, зараховується також стаж професійної діяльності у сфері права (абзац другий частини третьої статті 26 Закону № 2136).

Згідно із частиною четвертою статті 26 Закону № 2136 суддям Суду, які обіймають посади секретаря Колегії, виплачується щомісячна доплата у розмірі 5 відсотків посадового окладу судді; заступника Голови Суду – 10 відсотків посадового окладу судді; Голови Суду – 15 відсотків посадового окладу судді.

Станом на 18 липня 2019 року застосовуються норми Закону № 1402, який набрав чинності з 30 вересня 2016 року (за винятком окремих положень).

Частиною п'ятою статті 135 Закону № 1402 встановлено, що суддям виплачується щомісячна доплата за вислугу років у такому розмірі: за наявності стажу роботи більше 3 років – 15 відсотків, більше 5 років – 20 відсотків, більше 10 років – 30 відсотків, більше 15 років – 40 відсотків, більше 20 років – 50 відсотків, більше 25 років – 60 відсотків, більше 30 років – 70 відсотків, більше 35 років – 80 відсотків посадового окладу.

Складові стажу роботи судді визначено статтею 137 Закону № 1402, до яких строк навчання у вищому навчальному закладі не включено. Так, цією статтею²⁰ визначено, що до стажу роботи на посаді судді зараховується робота на посаді: 1) судді судів України, арбітра (судді) арбітражних судів України, державного арбітра колишнього Державного арбітражу України, арбітра відомчих арбітражів України, судді Конституційного Суду України; 2) члена Вищої ради правосуддя, Вищої ради юстиції, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України; 3) судді в судах та арбітрів у державному і відомчому арбітражах колишнього СРСР та республік, що входили до його складу.

²⁰ Із змінами, внесеними згідно із Законом № 2509.

До стажу роботи на посаді судді також зараховується стаж (досвід) роботи (професійної діяльності), вимога щодо якого визначена законом та надає право для призначення на посаду судді.

Згідно з абзацом четвертим пункту 34 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402²¹ судді, призначені чи обрані на посаду до набрання чинності цим Законом (до 30 вересня 2016 року), зберігають визначення стажу роботи на посаді судді відповідно до законодавства, чинного на день їх призначення (обрання).

Частиною шостою статті 44 Закону № 2862 (у редакції, чинній до змін, внесених згідно із Законом України від 21 червня 2001 р. № 2534-III) було встановлено, що для суддів загальних та арбітражних судів до стажу роботи, що дає право на одержання надбавки до посадового окладу за вислугу років та додаткової відпустки, крім часу роботи на посадах суддів, зараховується час роботи на посадах слідчих, прокурорських працівників, а також інших працівників, яким законом передбачені такі ж пільги.

Відповідно до статті 26 Закону № 2136 винагорода Судді складається з посадового окладу та доплат, встановлених для судді Верховного Суду, з урахуванням положень цього Закону. Посадовий оклад судді Конституційного Суду встановлюється у розмірі посадового окладу судді Верховного Суду. До стажу роботи Судді, який дає право на доплату за вислугу років, зараховується також стаж професійної діяльності у сфері права. Суддям Конституційного Суду, які обіймають посади секретаря Колегії, виплачується щомісячна доплата у розмірі 5 відсотків посадового окладу судді; заступника Голови Суду – 10 відсотків посадового окладу судді; Голови Суду – 15 відсотків посадового окладу судді.

Порядок проведення засідань та спеціальних пленарних засідань Суду встановлюється Регламентом (стаття 39 Закону № 2136).

Виступи суддів Конституційного Суду у закритій частині пленарного засідання **Великої палати** є службовою інформацією і не можуть бути розголошені. Протокол закритої частини пленарного засідання Великої палати не може бути розголошений і зберігається окремо від матеріалів справи (частини дев'ята та десята статті 66 Закону № 2136).

Виступи суддів Конституційного Суду на закритій частині пленарного засідання **Сенату** є службовою інформацією і не можуть бути розголошені. Протокол закритої частини пленарного засідання Сенату не розголошується і зберігається окремо від матеріалів справи (частини дев'ята та десята статті 67 Закону № 2136).

Кодексом законів про працю України (далі – КЗпП), зокрема, визначено: час початку і закінчення щоденної роботи (зміни) передбачається правилами внутрішнього трудового розпорядку і графіками змінності у відповідності з законодавством. За письмовим погодженням між працівником і роботодавцем незалежно від форми власності або уповноваженим ним органом для

²¹ Із змінами, внесеними згідно із Законом України від 21 грудня 2016 року № 1798 «Про Вищу раду правосуддя».

працівника може встановлюватися гнучкий режим робочого часу, що передбачає саморегулювання працівником часу початку, закінчення роботи та тривалості робочого часу упродовж робочого дня, на визначений строк або безстроково, під час прийняття на роботу або пізніше (статті 57 та 60 КЗпП).

Згідно з підпунктом 2 пункту 3 Умов № 1112 керівником «...здійснюється преміювання працівників патронатної служби відповідно до їх особистого внеску в загальні результати роботи у межах фонду преміювання відповідного державного органу. Конкретні умови, порядок та розміри преміювання працівників патронатних служб визначаються у положенні про преміювання, що діє у відповідному державному органі».

Наказом № 489 затверджено типові форми первинної облікової документації підприємств, установ, організацій, зокрема форма № П-5 «Табель обліку використання робочого часу».

Закрите пленарне засідання допускається, якщо розгляд справи на відкритому пленарному засіданні може призвести до розголошення державної таємниці та (або) іншої інформації, що охороняється законом (абзац другий частини першої статті 6 Закону № 2136).

Статтею 30 Закону № 3855 визначено, якщо за умовами своєї професійної діяльності громадянин **постійно працює з відомостями, що становлять державну таємницю**, йому повинна надаватися відповідна компенсація за роботу в умовах режимних обмежень, види, розміри та порядок надання якої встановлюються Кабінетом Міністрів України. Згідно зі статтею 27 цього ж Закону Голові Конституційного Суду доступ до державної таємниці усіх ступенів секретності надається за посадою після взяття ними письмового зобов'язання щодо збереження державної таємниці.

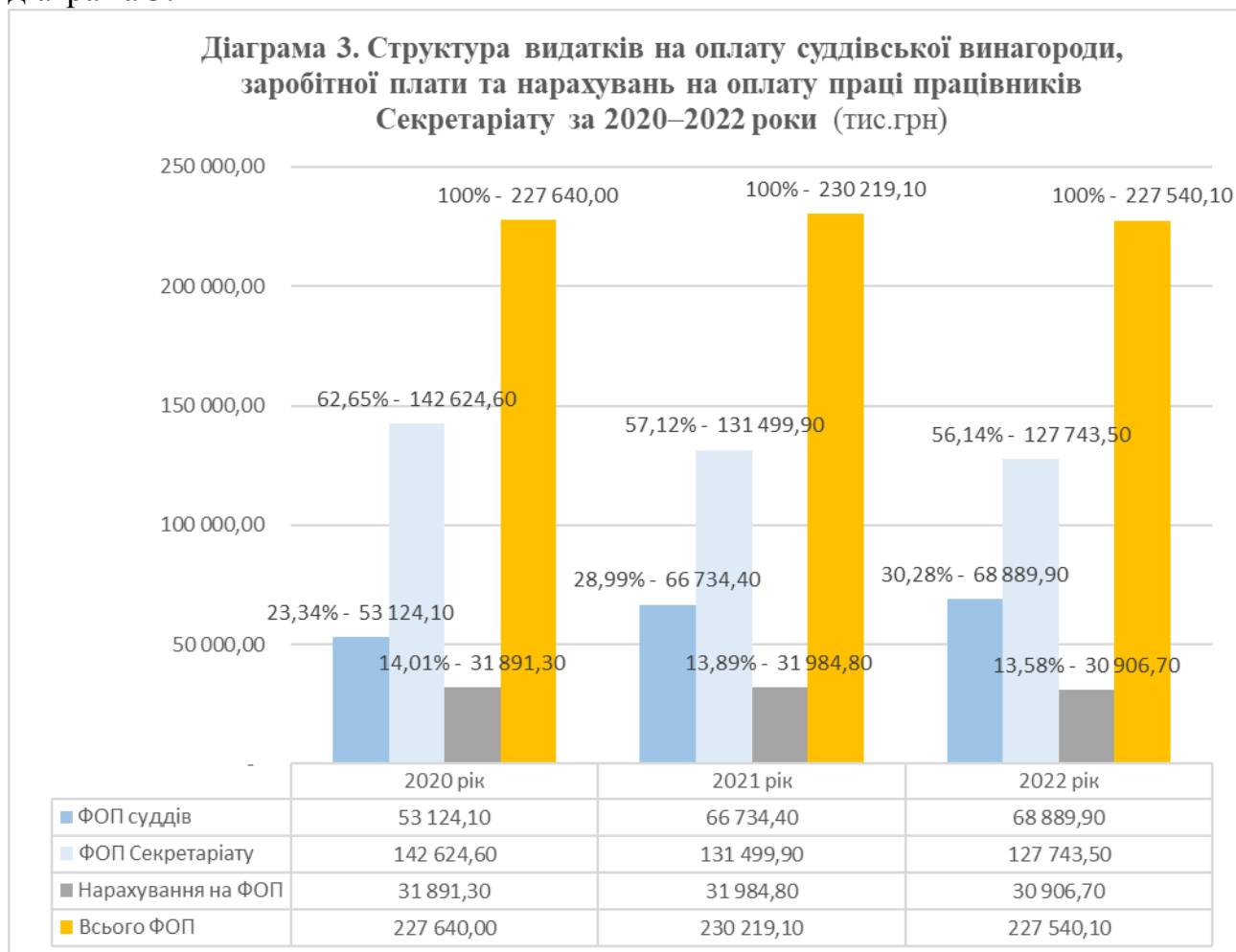
Пункти 1, 5 Положення № 414 визначають види, розміри і порядок надання компенсації працівникам органів законодавчої, виконавчої та судової влади, органів прокуратури, інших державних органів, які за умовами своєї професійної діяльності постійно працюють з відомостями, що становлять державну таємницю. Такими, які постійно працюють з відомостями, що становлять державну таємницю, вважаються особи, які за своїми функціональними обов'язками або на час виконання робіт згідно з укладеними договорами займаються розробленням, виготовленням, обліком, зберіганням, використанням документів, виробів та інших матеріальних носіїв державної таємниці, приймають рішення з цих питань або здійснюють постійний контроль за станом захисту державної таємниці.

У пункті 18 Положення № 42 зазначено, що преміювання працівників патронатної служби здійснює Голова Суду за поданням уповноваженої Головою Суду особи патронатної служби, погодженим з посадовою особою, при якій утворена патронатна служба, відповідно до Положення.

Виявлений стан справ

Аналіз структури видатків фонду оплати праці Секретаріату Суду за КЕКВ 2111 «Заробітна плата», КЕКВ 2113 «Суддівська винагорода» та

КЕКВ 2120 «Нарахування на оплату праці» за 2020–2022 роки відображає діаграма 3.

Показники видатків фонду оплати праці, відображені в діаграмі 3, свідчать: в 2022 році порівняно з 2020 роком фонд оплати праці для суддів Суду збільшився на 15 765,8 тис. грн, Секретаріату Суду зменшився на 14 881,1 тис. гривень. У цілому фонд оплати праці Суду зменшився на 99,9 тис. гривень. Аналізом структури нарахованої заробітної плати встановлено, що в загальній сумі нарахувань:

за **2020 рік** (216 902,07 тис. грн) 37,82 відс. – посадові оклади (82 025,78 тис. грн), 27,34 відс. – надбавки та доплати обов'язкового та стимулюючого характеру (59 301,79 тис. грн), 12,04 відс. – премії (26 117,98 тис. грн), 22,80 відс. – грошова допомога та матеріальна допомога на соціально-побутові потреби й інші виплати (49 456,52 тис. гривень);

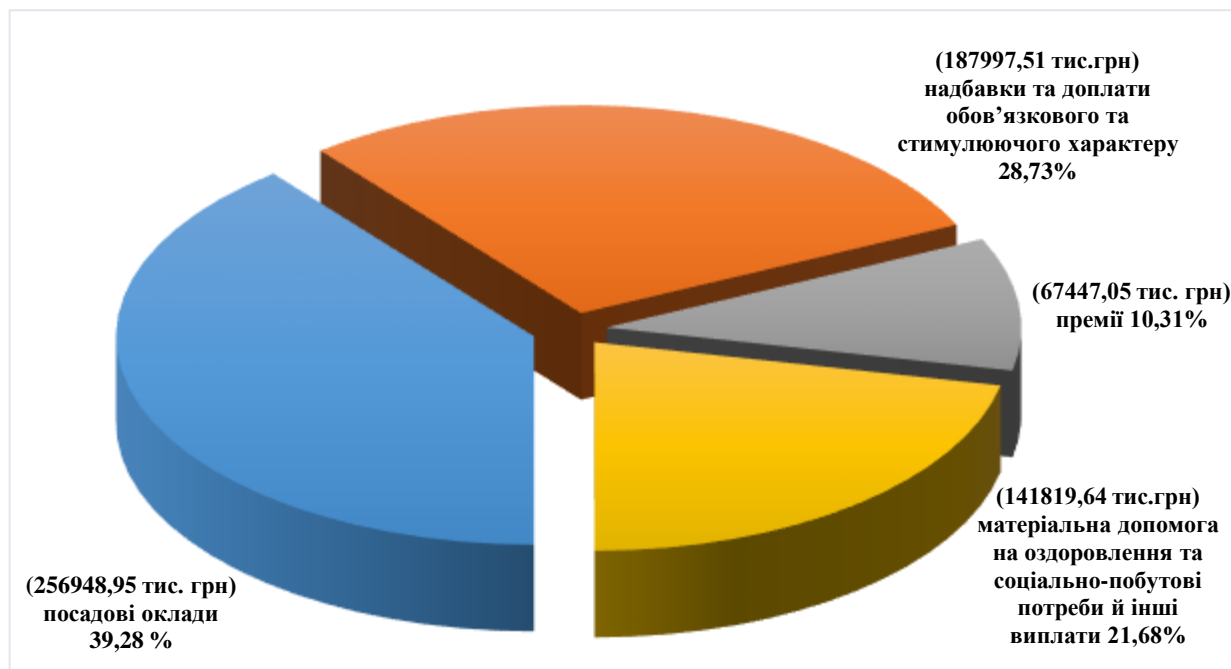
за **2021 рік** (220 442,84 тис. грн) 39,46 відс. – посадові оклади (86 980,24 тис. грн), 30,30 відс. – надбавки та доплати обов'язкового та стимулюючого характеру (66 783,42 тис. грн), 10,70 відс. – премії (23 597,45 тис. грн), 19,54 відс. – грошова допомога та матеріальна допомога на соціально-побутові потреби й інші виплати (43 081,73 тис. гривень).

за **2022 рік** (216 868,24 тис. грн) 40,55 відс. – посадові оклади (87 942,93 тис. грн), 28,55 відс. – надбавки та доплати обов'язкового та стимулюючого характеру (61 912,30 тис. грн), 8,18 відс. – премії

(17 731,62 тис. грн), 22,72 відс. – грошова допомога та матеріальна допомога на соціально-побутові потреби й інші виплати (49 281,39 тис. гривень).

Аналіз структури видатків на оплату праці за КПКВК 0801010 (КЕКВ 2110) у 2020–2022 роках відображає діаграма 4.

Діаграма 4. Структура видатків на оплату праці за КПКВК 0801010 (КЕКВ 2110) за 2020–2022 роки

За результатами аналізу структури нарахованої заробітної плати за 2020–2022 роки, відображеними в діаграмі 4, вбачається: значну частку в структурі заробітної плати становить посадовий оклад – 39,28 відс., премії – лише 10,31 відсотка.

Аудитом встановлено, що окремі видатки на оплату праці працівників та винагороду судді суддям Суду були непродуктивними або здійснювались з порушенням законодавства.

Щодо ведення розрахунків з виплати винагороди відстороненим суддям Суду.

Указами № 607/2020 та № 79/2021 Тупицького О. М. відсторонено від посади судді Суду строком на два місяці та з 28 лютого 2021 року – строком на один місяць відповідно.

Підставою для ухвалення таких рішень вказано частину третю статті 154 КПК України: питання про відсторонення від посади осіб, що призначаються Президентом України, вирішується Президентом України на підставі клопотання прокурора в порядку, встановленому законодавством.

Відсторонення від посади згідно із частиною другою статті 131 КПК України є одним із заходів забезпечення кримінального провадження.

Законом № 2136 не встановлено механізму нарахування та виплати винагороди суддям Суду у період їх відсторонення від посади. Разом з тим Законом № 266 передбачено відшкодування шкоди, завданої громадянину внаслідок незаконного відсторонення від посади (частина перша статті 1).

Згідно із частиною другою вказаної статті у випадках, зазначених у частині першій цієї статті, завдана шкода відшкодовується в повному обсязі.

Перелік випадків, які дають право на відшкодування шкоди в розмірах і порядку, передбачених Законом № 266, містить стаття 2 цього Закону. Це, зокрема, постановлення виправдувального вироку суду; встановлення в обвинувальному вироку суду чи іншому рішенні суду (крім ухвали суду про призначення нового розгляду) факту незаконного відсторонення від посади; закриття кримінального провадження за відсутністю події кримінального правопорушення, відсутністю у діянні складу кримінального правопорушення або невстановленням достатніх доказів для доведення винуватості особи у суді і вичерпанням можливостей їх отримати.

Протягом дії указів № 607/2020, № 79/2021 та № 124/2021 Судом без правових підстав нараховано та виплачено винагороду судді Суду Тупицькому О. М. за період з 30 грудня 2020 року по 31 березня 2021 року на суму 1 307,57 тис. гривень.

Виконувач обов'язків Голови Суду Головатий С. П. у зв'язку з набранням чинності Указом № 124/2021 та оскарженням суддями Суду Тупицьким О. М. та Касмініним О. В. Указу № 124/2021 до Верховного Суду в частині скасування указів № 256/2013 та № 513/2013 видав розпорядження від 30.04.2021 № 34/01/2021-ОД (із змінами), яким:

тимчасово зупинив – на період з 31 березня 2021 року (день, наступний за днем набрання чинності Указом № 124/2021) до вирішення справ за позовами Касмініна О. В. та Тупицького О. М. у судовому порядку нарахування й виплати зазначеним особам винагороди судді Суду;

зупинив використання Касмініним О. В. та Тупицьким О. М. державного майна та службових транспортних засобів.

Оскільки розпорядження в. о. Голови Суду видано 30.04.2021, Судом за першу половину квітня 2021 року нараховано та виплачено винагороду суддям Суду Тупицькому О. М. – 118,3 тис. грн та Касмініну О. В. – 98,5 тис. грн (у зв'язку із застосуванням вказаного розпорядження у часі з 31.03.2021).

Після 30.04.2021 нарахування та виплати винагороди судді колишнім суддям Суду Тупицькому О. М. і Касмініну О. В. не здійснювались.

Аудитом встановлено, що з часу видання указів № 607/2020, № 79/2021 та № 124/2021 військовослужбовці Управління державної охорони України не допускали суддів Суду Тупицького О. М. та Касмініна О. В. до приміщень адміністративної будівлі Суду.

Проведення засідань органів Суду дистанційно не передбачено правовими актами України. У Суді немає захисних технологій для забезпечення дистанційного проведення засідань.

Після визнання завершеним досліджень матеріалів справи на відкритій частині пленарного засідання Сенатом Суду, Великою палатою Суду, Суд переходить до закритої частини пленарного засідання для ухвалення рішення у справі. Виступи суддів на закритій частині пленарного засідання Сенату Суду, Великої палати Суду є службовою інформацією і не можуть бути розголошені (приписи статей 66, 67 Закону № 2136).

На час видання указів № 607/2020, № 79/2021 та № 124/2021 ці судді Суду були обрані на такі посади: Тупицький О. М. – Голова Суду, Касмінін О. В. – секретар третьої колегії суддів Другого сенату Суду.

З часу видання указів № 607/2020, № 79/2021 та № 124/2021 жодного остаточного акта Суду, за зверненнями в яких судьями-доповідачами визначено Тупицького О. М. та Касмініна О. В. до припинення з ними трудових відносин, не прийнято.

Згідно з розпорядженнями Голови Суду від 15.05.2022 № 10/1/2022-к/тр та від 19.09.2022 № 29/1/2022-к/тр відповідно до частини другої статті 20, частин другої та сьомої статті 33 Закону № 2136 трудові відносини із судьями Суду припинено: з Тупицьким О. М. – 15.05.2022 та Касмініним О. В. – 19.09.2022 у зв'язку із закінченням строку їх повноважень на підставі пункту 1 частини першої статті 149¹ Конституції України.

До часу припинення трудових відносин із цими судьями Суд рішення про припинення повноважень судді судьями Суду Тупицьким О. М. та Касмініним О. В. у встановленому частиною другою статті 20 Закону № 2136 порядку не ухвалював.

У 2022 році Судом Тупицькому О. М. та Касмініну О. В. видані довідки про розмір винагороди судді та довідки про винагороду судді Суду для обчислення щомісячного довічного грошового утримання судді Суду. Складові винагороди судді, зазначені у цих довідках, включають, зокрема, доплати відповідно до частини четвертої статті 26 Закону № 2136 (перебування на адміністративній посаді в Суді), а отже, для обчислення щомісячного довічного грошового утримання судді Суду враховувалася винагорода судді за посадою Голови Суду (Тупицький О. М.) та секретаря Колегії Суду (Касмінін О. В.).

Колишні судді Суду Тупицький О. М. та Касмінін О. В. звернулись з позовами до Суду про визнання протиправною дії та стягнення заборгованості з виплати винагороди судді (Тупицький О. М. – у розмірі 5 737,77 тис. грн, та Касмінін О. В. – 5 501,77 тис. грн), а також стягнення з Суду на свою користь середнього заробітку за час затримки розрахунку при звільненні (Тупицький О. М. – 2 620,93 тис. гривень).

В адміністративних судах знаходяться справи за позовами до Суду колишніх суддів Суду Тупицького О. М. та Касмініна О. В. про стягнення заборгованості з виплати винагороди судді та середнього заробітку за час затримки розрахунку при звільненні Тупицького О.М. та Касмініна О.В. у загальному розмірі 13 860,48 тис. гривень.

Відповідно до частини першої статті 6 Закону України від 05 червня 2012 року № 4901 «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» кошти, виплачені за рішенням суду про стягнення коштів згідно з цим Законом, вважаються збитками державного бюджету.

Отже, ухвалення судових рішень на користь колишніх суддів Суду Тупицького О. М. та Касмініна О. В. зумовить додаткову незабезпечену потребу в бюджетних коштах Суду.

Щодо обліку робочого часу суддів Суду та працівників їх патронатних служб

Відповідно до статей 57, 60 КЗпП, статті 30 Закону № 108, статті 30 Закону № 2136, наказу № 489, розпорядженням Голови Суду від 10.06.2020 № 32/01/2020-ОД встановлено облік робочого часу суддів Конституційного Суду та працівників їх патронатних служб.

Табелі обліку робочого часу суддів Суду та працівників Секретаріату Суду після перевірки їх працівниками Управління роботи з персоналом Секретаріату передавались до Бухгалтерської служби Суду відповідно до реєстру обліку передачі документів, який мав вигляд окремих листків паперу формату А4.

Номенклатурою справ Суду ведення такого реєстру (передачі або отримання табелів) не передбачені²². Відповідно, після закінчення календарного року в Управлінні роботи з персоналом ці реєстри за відсутності потреби у зберіганні знищувались без складання підтверджуючих документів.

З огляду на зазначене дослідити та підтвердити наявність (кількість) всіх переданих Управлінням роботи з персоналом та отриманих Бухгалтерською службою Суду табелів обліку робочого часу (суддів та працівників їх патронатних служб, державних службовців), які є документами первинного обліку, не є можливим.

Аудитом встановлено, що в Суді немає табелів обліку робочого часу колишнього судді Тупицького О. М. за червень, першу половину серпня, жовтень 2021 року та березень, квітень, травень 2022 року²³.

Щодо виплат щомісячних премій працівникам патронатної служби

У порушення пункту 18 Положення № 42 преміювання працівників патронатної служби колишнього судді Суду Тупицького О. М. з квітня по серпень 2021 року здійснювалось на підставі проєктів подань патронатної служби без підписів колишнього судді Суду Тупицького О.М., при якому ця служба була створена.

Загалом без належного оформлення працівникам патронатної служби Тупицького О. М. сплачено щомісячну премію з квітня по серпень 2021 року у розмірі 53,3 тис. гривень.

Щодо встановлення доплат до посадового окладу за вислугу років

На час обрання суддею Тупицького О. М. вперше діяв Закон № 2862, який втратив чинність на підставі Закону № 2453. Частиною шостою статті 44 Закону № 2862 було встановлено: для суддів загальних та арбітражних судів до стажу роботи, що дає право на одержання надбавки до посадового окладу за вислугу років та додаткової відпустки, крім часу роботи на посадах суддів,

²² Пунктом 473 Інструкції зі справочинства № 55 ведення справ поза номенклатурою справ заборонено.

²³ Нарахування винагороди судді Суду Тупицькому О.М. за вказані місяці не здійснювалось.

зараховується час роботи на посадах слідчих, прокурорських працівників, а також інших працівників, яким законом передбачені такі ж пільги.

Отже, чинними на час призначення вперше суддею Олександра Тупицького нормами статті 44 Закону № 2862, якими визначалися складові стажу роботи, що дають право на одержання надбавки до посадового окладу за вислугу років, не передбачено включення періоду навчання у вищому навчальному закладі до стажу роботи.

Доплата за вислугу років суддям Суду у відсотках до посадового окладу визначалась у протоколі розрахунку стажу судді, складеному Управлінням роботи з персоналом Суду, що був зазначений підставою для встановлення відповідної доплати у розпорядженні Голови Суду.

Перевіркою правильності обчислення винагороди судді при визначенні розміру відсотків доплати до посадового окладу за вислугу років колишньому судді Суду Тупицькому О. М. виявлено помилкове включення до такого протоколу періоду навчання в вищому навчальному закладі.

Так, розпорядженням Голови Суду від 09.07.2019 № 46/1/2019-к/тр судді Тупицькому О. М. встановлено з 18.07.2019 щомісячну доплату за вислугу років у розмірі 80 відсотків посадового окладу судді. До протоколу розрахунку стажу для доплати за вислугу років Управлінням роботи з персоналом Суду помилково включено (додано) до стажу для обрахування вислуги судді частину періоду його навчання у вищому навчальному закладі.

Згідно з протоколом (станом на 09.07.2019) судді Тупицькому О. М. помилково зараховано 1 рік 11 місяців, стаж судді перевищено на 1 рік 10 місяців та 28 днів, що відповідало 10 відсоткам посадового окладу.

Таким чином, Судом судді Тупицькому О. М. безпідставно включено до стажу судді період навчання у вищому навчальному закладі. Як наслідок, надлишково нараховано доплату до посадового окладу за вислугу років у загальній сумі 318,58 тис. грн (з урахуванням встановленого обмеження розміру винагороди 10 мінімальними заробітними платами нараховано 247 130,89 гривень)²⁴.

Щодо доплат до посадового окладу за роботу, що передбачає доступ до державної таємниці

Суддям Суду відповідно до частини восьмої статті 135 Закону № 2136 виплачується щомісячна доплата за роботу, яка передбачає доступ до державної таємниці, у розмірі, що залежить від ступеня секретності інформації.

Аудитом встановлено, що згідно з розпорядженнями в. о. Голови Суду від 16.08.2018 № 36/1/2018-PCO та від 19.11.2018 № 48/1/2018-PCO всі судді Суду, у тому числі судді у відставці та судді, з якими припинені трудові відносини, отримували відповідну компенсацію за роботу в умовах режимних обмежень у розмірі 10 відсотків посадового окладу судді.

²⁴ З нарахованої суми утримувався ПДФО – 18 відс., військовий збір – 1,5 відсотка. Виплачена судді сума за вирахуванням податку та збору - 198 940,37 гривні.

Суддям Суду за роботу, що передбачає доступ до державної таємниці, за період 2020–2022 років виплачено бюджетних коштів на суму 4 990,6 тис. грн (за 2020 рік – 1 917,1 тис. грн, за 2021 рік – 1 061,9 тис. грн, за 2022 рік – 2 011,6 тис. грн, без включення до розрахунку сум доплат, отриманих керівництвом Суду та суддями, які виконували обов’язки Голови Суду).

З 2010 року Судом не розглядалися справи з використанням відомостей, що становлять державну таємницю, більшість суддів Суду фактично не працювали з матеріальними носіями секретної інформації, що підтверджується даними облікових журналів секретних документів та картками обліку.

Документи з відповідними резолюціями, які б могли підтвердити роботу суддів Суду з матеріальними носіями секретної інформації, знищені після початку повномасштабної воєнної агресії РФ.

Зазначене свідчить про непродуктивне використання Судом у 2020–2022 роках бюджетних коштів при здійсненні доплат суддям Суду до посадового окладу за роботу, що передбачає доступ до державної таємниці, на загальну суму 4 990,6 тис. гривень.

Рекомендації Суду:

при обрахуванні розміру доплати за вислугу років судді Суду передбачати заходи внутрішнього контролю щодо операцій (процесів) з визначення обов’язкових до зарахування періодів роботи на посадах;

розглянути питання про зміну порядку виплати компенсації за роботу в умовах режимних обмежень суддям Суду з постійного для всіх на періодичний для кожного судді Суду окремо з урахуванням фактичної роботи з матеріальними носіями секретної інформації;

удосконалити процедури внутрішнього контролю щодо порядку підготовки, погодження та затвердження Головою Суду розпорядчих документів, пов’язаних з оплатою праці;

вжити заходів для відшкодування безпідставно нарахованих та виплачених сум винагороди суддям та премії працівникам патронатної служби;

внести зміни до Зведеної номенклатури справ Конституційного Суду на 2023 рік: передбачити у розділі 8 «Управління роботи з персоналом» необхідність ведення реєстру обліку передачі документів до структурних підрозділів Секретаріату Суду та визначити для зберігання такого реєстру трирічний термін.

2.3.3. Стан організації публічних закупівель та виконання умов договорів

Протягом 2020–2022 років всі закупівлі були проведені згідно із затвердженими річними планами закупівель на відповідні роки. Вибірковою перевіркою проведених протягом 2020 – 2022 років тендерним комітетом та уповноваженими особами процедур закупівель товарів, робіт, послуг фактів порушень вимог чинного законодавства, зокрема Закону № 922, не встановлено.

Протягом періоду, що підлягав аудиту, Судом неекономно використано 462,4 тис. грн на придбання матеріальних цінностей, які тривалий час не використовувались, (у більшості з них сплинув строк офіційної гарантії).

Судом неекономно витрачено на закупівлю адвокатських послуг за наявності власної юридичної служби 150,0 тис. гривень.

Законодавча база

Закон № 922 визначає правові та економічні засади здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для забезпечення потреб держави та територіальної громади. Метою цього Закону є забезпечення ефективного та прозорого здійснення закупівель, створення конкурентного середовища у сфері публічних закупівель, запобігання проявам корупції у цій сфері, розвиток добросовісної конкуренції.

Згідно з пунктом 7 Положення про публічні закупівлі Суду «...у разі виникнення потреби в закупівлі ініціатор закупівлі оформлює заявку на закупівлю та подає її на погодження керівникові Адміністративно-фінансового департаменту (у разі його відсутності – особі, яка його заміщає). У заявці на закупівлю ініціатор закупівлі повинен, зокрема, зазначити обґрунтування потреби в проведенні процедури закупівлі...».

Відповідно до підпункту 11 пункту 161 розділу XV Конституції України з дня набрання чинності Законом України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» (набрання чинності відбулося 30.09.2016) представництво згідно з пунктом 3 частини першої статті 1311 та статті 1312 цієї Конституції здійснюється виключно прокурорами або адвокатами у Верховному Суді та судах касаційної інстанції з 1 січня 2017 року; у судах апеляційної інстанції – з 1 січня 2018 року; у судах першої інстанції – з 1 січня 2019 року.

Частиною третьою статті 55 Кодексу адміністративного судочинства України (у редакції до внесення змін згідно із Законом України від 18 грудня 2019 року № 390-ІХ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення можливостей самопредставництва в суді органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, інших юридичних осіб незалежно від порядку їх створення», який набрав чинності 29 грудня 2019 року) (далі – Закон № 390)) передбачалося, що юридична особа, суб'єкт владних повноважень, який не є юридичною особою, бере участь у справі через свого керівника або члена виконавчого органу, уповноваженого діяти від її (його) імені відповідно до закону, статуту, положення (самопредставництво юридичної особи), або через представника.

Згідно із Законом № 390 правила самопредставництва юридичної особи були поширені не тільки на її керівника та членів виконавчого органу, але й на будь-кого іншого, хто уповноважений діяти від імені юридичної особи відповідно до закону, статуту, положення, трудового договору (контракту).

Юридична особа незалежно від порядку її створення, суб'єкт владних повноважень, який не є юридичною особою, беруть участь у справі через свого керівника, члена виконавчого органу, іншу особу, уповноважену діяти від її

(його) імені відповідно до закону, статуту, положення, трудового договору (контракту) (самопредставництво юридичної особи, суб'єкта владних повноважень), або через представника (частина третя статті 55 Кодексу адміністративного судочинства України (у редакції, з урахуванням змін, внесених згідно із Законом № 390)).

Виявлений стан справ

Протягом 2020 – 2021 років тендерним комітетом Суду, створеним у 2019 році, проведено 29 тендерних процедур закупівель товарів, робіт, послуг (2020 – 12, 2021 – 17), за результатами яких укладено 29 договорів (2020 – 13, 2021 – 16) та фактично сплачено 548 985,7 тис. грн (2020 – 5 612,7 тис. грн, 2021 – 7 265,8 тис. гривень).

Протягом 2022 року уповноваженими особами проведено 14 конкурентних процедур закупівель, за результатами яких укладено 11 договорів та фактично сплачено 4 787,1 тис. гривень.

Протягом 2020 – 2022 років Суд уклав 419 прямих договорів на загальну суму 7 907,5 тис. грн (2020 – 173 на 2 550,00 тис. грн; 2021 – 145 на 2 705,6 тис. грн; 2022 – 101 на 2 651,9 тис. гривень).

Упродовж 2020–2022 років Суд шляхом проведення спрощеної/допорогової закупівлі уклав 105 договорів на загальну суму 5 638,2 тис. грн (2020 – 58 на 1 878,6 тис. грн; 2021 – 40 на 2 558,7 тис. грн; 2022 – 7 на 1 200,9 тис. грн).

Аудитом встановлено, що протягом 2020–2022 років всі закупівлі були проведені згідно із затвердженими річними планами закупівель на відповідні роки. Вибірковою перевіркою проведених протягом 2020 – 2022 років тендерним комітетом та уповноваженими особами процедур закупівель товарів/робіт/послуг фактів **порушень вимог чинного законодавства не встановлено.**

Щодо аналізу впливу здійснених операцій на економію бюджетних коштів

У травні 2019 року колишній суддя Суду Шевчук С.В. звернувся до Окружного адміністративного суду міста Києва з позовом до Суду, в якому просив визнати протиправними дії Суду щодо незаконного звільнення його з посади судді; поновлення на посаді судді та посаді Голови Суду.

Заступник керівника Секретаріату Суду в службовій записці²⁵ звернувся до Керівника Секретаріату із проханням (задля «...уникнення звинувачень у наявності конфлікту інтересів... та заангажованості представника Суду») розглянути пропозицію щодо залучення на платній основі незалежної юридичної чи адвокатської компанії для представлення інтересів Суду у адміністративній справі за позовом колишнього Голови Суду Шевчука С. В. до Суду.

²⁵ Службова записка вх. № 21/3516 від 29.05.2019.

Правовий департамент Суду²⁶ поінформував Керівника Секретаріату про те, що «... за законодавством України Суд не позбавлений права на залучення адвоката до представництва в адміністративному судочинстві, адже кожен має право будь-якими не забороненими законом засобами захищати свої права і свободи від порушень і протиправних посягань...», і акцентував увагу на тому, що Суд не є суб'єктом права на вторинну безоплатну правову допомогу і Суд має право залучити для представництва своїх інтересів адвоката виключно на платній основі.

Між Судом та адвокатським об'єднанням 27 червня 2019 року було укладено договір № 154 про надання послуг з юридичного консультування та юридичного представництва, термін дії якого закінчився 31 грудня 2019 року. Вартість договору – 150,0 тис гривень. На підставі актів виконаних робіт у 2019 році сплачено адвокатському об'єднанню **135,0 тис гривень**.

Окрім цього, 17.01.2020 укладено договір № 2 про надання послуг з юридичного представництва між Судом та цим же адвокатським об'єднанням, на виконання якого у 2020 році сплачено **15,0 тис. гривень**.

У структурі Секретаріату Суду функціонує Адміністративно-фінансовий департамент, основним завданням якого, зокрема, є здійснення юридичної підтримки дій і позицій Суду у його взаємовідносинах з юридичними особами публічного і приватного права та фізичними особами, а також забезпечення представництва інтересів Суду. Штат адміністративно-фінансового департаменту заповнено висококваліфікованими працівниками з юридичною освітою.

Слід зазначити, що в Положенні про Адміністративно-фінансовий департамент Секретаріату Суду, затвердженому 02.06.2021, основні завдання Відділу юридичного забезпечення діяльності Суду уточнено: «звернення у встановленому законодавством порядку до суду в інтересах Суду, участь у судовому процесі (самопредставництво Конституційного Суду України), представлення у встановленому законодавством порядку інтересів Суду в інших органах під час розгляду правових питань і спорів».

Отже, Судом протягом 2019–2020 років неекономно використано бюджетні кошти на оплату адвокатських послуг у розмірі 150,0 тис. гривень.

Під час дослідження питання впливу здійснених протягом 2020–2022 років господарських операцій на економію бюджетних коштів встановлено: станом на 01.09.2023 на складі Суду знаходились ТМЦ (придбані в минулі роки на підставі господарських договорів), які тривалий час зберігались на складі в упаковці і не використовувались, а саме:

1) придбані відповідно до договору № 133 від 23.07.2020 48 офісних крісел та стільців на 32,6 тис. грн, гарантія на які, на час проведення аудиту, закінчилась;

2) придбана відповідно до договору № 130 від 17.07.2020 спліт-система MSZ-DM71VA вартістю 42,3 тис. грн гарантія на яку закінчилась;

²⁶ Аналітична довідка від 31.05.2019 № 21/3589.

3) придбані відповідно до договору № 145 від 12.08.2021 159 протигазів ГП-7 на 135,2 тис гривень. Станом на 01.09.2023 ці протигази знаходились на складі, відповідно, працівники Суду не було мали можливості застосувати їх у разі нагальної потреби;

4) придбані відповідно до договору № 166 від 31.08.2021 89 од. носіїв особистого ключа «Алмаз-1 К» на 63,4 тис. грн., гарантія на які закінчилась. Обґрунтування закупівлі відповідно до службової записки ініціатора закупівлі – «...з метою дотримання Конституційним Судом та його працівниками вимог законодавства у сфері електронних довірчих послуг...», проте працівники Секретаріату носіями особистого ключа повною мірою не забезпечені;

5) придбані відповідно до договору № 267 від 15.12.2021 3 од. телевізорів «SAMSUNG 75» на 135,2 тис. грн, гарантія від виробника на зазначені телевізори закінчилась;

6) придбані відповідно до договору № 205 від 30.10.2021 9 од. електрочайників BOSH на 7,6 тис. грн, холодильник LIEBHERR вартістю 5,8 тис. грн, кондиціонер C&H PRIMA – 3 од. на 20,7 тис. грн, 5 од. вентиляторів підлогових Wild Wind на 3,6 тис. грн, гарантія на які закінчилась;

7) придбані відповідно до договору № 248 від 08.12.2020 9 од. конференц-крісел RALPH GTS CHR ECO 31 на 16,0 тис. грн., гарантія на які закінчилась.

Загалом Судом неекономно використано **462,4 тис. грн бюджетних коштів** на придбання цих матеріальних цінностей, які тривалий час не експлуатуються та зберігаються на складі.

Рекомендація Суду: з метою економного використання бюджетних коштів удосконалити процедури планування закупівель ТМЦ з урахуванням нагальних потреб Суду.

2.3.4. Стан розвитку інформаційно-комунікаційних технологій та інформаційної безпеки

За наявності нагальних питань, що потребують вирішення (заміна зношених та морально застарілих засобів інформатизації, в тому числі обладнання комплексу технічного забезпечення засідань Суду, здійснення об'єднання локальних інформаційних систем підрозділів в єдину систему документообігу, оновлення локальної комп'ютерної мережі Суду), Стратегія ІТ-розвитку Судом не затверджена.

Виявлений стан справ

Забезпеченість Суду комп'ютерною технікою становить 100 відс. (з урахуванням фактичної чисельності суддів та працівників Секретаріату Суду). Водночас частина обладнання, що використовується, є морально застарілою та/або фізично зношеною.

З метою забезпечення формування й оновлення інформаційно-телекомунікаційної системи (далі – ІТС) Суду, належної захищеності інформації для безперебійного функціонування, Судом у 2020–2022 роках придбано 487 од. засобів інформатизації на загальну суму 3 165,0 тис. грн

(в тому числі офісної та комп'ютерної техніки 65 од. на 2 596,8 тис. грн, комп'ютерного устаткування та приладдя 422 од. на 568,2 тис. гривень).

Протягом 2019–2020 років виконано роботи з побудови комплексної системи захисту інформації ІТС Суду та отримано атестат відповідності, зареєстрований в Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України від 04.05.2020 № 21466, дійсний до 04.05.2025, що включав план захисту інформації. Найвищий ступінь обмеження доступу до інформації, яка обробляється в ІТС Суду: інформація з обмеженим доступом (конфіденційна інформація).

Аудитом встановлено, що Суд має такі підсистеми: єдина інформаційно-аналітична система «Документообіг КСУ»; «Ведення експертних висновків»; «Документообіг у службах Суддів»; «Нормативно–правові акти Конституційного Суду України»; «Акти Конституційного Суду України»; «Підготовка засідань Конституційного Суду України»; «Архів Суду»; «Розпорядження»; внутрішній WEB – сайт Конституційного Суду України; «Документообіг Суду LSDocs».

Відповідно до пункту 3 Положення про організацію бухгалтерського обліку в Конституційному Суді України, затвердженого розпорядженням Голови Суду від 03.04.2023 № 10/01/2023 – АГ²⁷, ведення бухгалтерського обліку в Суді здійснюється автоматизовано за допомогою програмного забезпечення «Is-Pro».

За інформацією Суду, створення єдиного електронного інформаційного простору і переходу на безпаперовий електронний документообіг потребує проведення передпроектного дослідження напрямів розробки функціональних підсистем (модулів, бібліотек) СЕД Суду. За результатами такого дослідження будуть розроблені технічні вимоги до створення програмного продукту, який дасть можливість сформулювати єдину уніфіковану базу даних у **наявній СЕД Суду**, тобто необхідно доопрацювати та/або створити програмний продукт за **трьома підсистемами: «Справи конституційного провадження», «Контроль виконання доручень і погодження проєктів документів» та «Електронний архів Конституційного Суду України».**

Для моніторингу ефективності застосування СЕД у Суді створено Робочу групу (розпорядженням Керівника Секретаріату Суду від 15.08.2022 №8/04/2022-ОД). Робочий проєкт Стратегії ІТ-розвитку подано на розгляд Керівникові Секретаріату службовою запискою від 05.05.2023 №21/1534.

Одним з пріоритетних напрямів удосконалення СЕД Суду, визначених робочим проєктом Стратегії ІТ-розвитку, є комплексний аналіз та пошук шляхів можливої інтеграції в СЕД Суду «Документообіг Суду LSDocs» документів попередньої реєстраційної системи «Документообіг Суду» та підсистеми «Архів Суду», а також об'єднання локальних інформаційних систем підрозділів в єдину систему документообігу.

²⁷ Відповідна норма була передбачена у положенні, затвердженому розпорядженням Голови Суду від 29.03.2017 № 8/1/2017-АГ.

Аналізом стану підсистеми **«Фіксування засідань технічними засобами, забезпечення відеотрансляцій та відеоконференцзв'язку»** встановлено: сучасні програмно-технічні засоби, які функціонують з 2018 року, лише частково забезпечують проведення засідань сенатів, колегій та онлайн-заходів відповідно до вимог чинного законодавства. Нагальною є потреба в заміні морально застарілого та/або фізично зношеного обладнання комплексу технічного забезпечення засідань Великої палати Суду, яке експлуатується з 2012 року і вичерпало свій ресурс.

Слід також зазначити, що в Суді залишився нереалізованим з 2020 року проєкт із заміни та/або прокладання локальної комп'ютерної мережі Суду.

Крім того, 11 підсистем, що реалізовані в Суді частково та/або плануються до впровадження («Електронний кабінет», «Електронний документообіг», «Судова статистика та аналітика», «Управління персоналом та фінансово-господарською діяльністю», «Офіційний вебсайт КСУ», «Аналітика, статистика, планування, звітність», «Модуль автоматизованої взаємодії з іншими автоматизованими системами», «Відкриті набори даних», «Внутрішній веб-портал КСУ», «Електронна бібліотека – база знань») також потребують створення та/або доопрацювання СЕД Суду.

Рекомендація Суду: з метою реалізації стратегічних та пріоритетних напрямів розвитку, створення єдиної системи документообігу задля задоволення інформаційних потреб діяльності Суду та використання інформаційних ресурсів для прийняття ефективних державних управлінських рішень доопрацювати та затвердити Стратегію ІТ-розвитку.

2.4. Оцінка ефективності використання бюджетних коштів і державного майна Автобазою Конституційного Суду України

Спрямування Автобазі у 2020–2022 роках коштів бюджетної програми 0801010 «Забезпечення конституційної юрисдикції в Україні» у сумі 94,4 млн грн загалом дало змогу забезпечити належні умови роботи суддів Суду, працівників Секретаріату та Автобазі.

Завантаження працівників транспортного відділу Автобазі в умовах воєнного стану було неповним, що призвело до простою. З березня 2022 року 23 одиниці службового автотранспорту передані на потреби оборони. Зволікання з ухваленням управлінських рішень про внесення змін до структури та штатного розпису Автобазі спричинило неекономне використання коштів державного бюджету у сумі 472,3 тис. гривень.

При плануванні видатків за КЕКВ 2120 «Нарахування на оплату праці» на 2020–2022 роки Автобазою ухвалено неефективні управлінські рішення щодо обрахунку суми єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Як наслідок, у 2020–2022 роках утворились залишки невикористаних коштів відкритих асигнувань у загальній сумі 67,4 тис. гривень.

Заплановані та придбані у 2020 році два електродвигуни для вентиляційних систем зали засідань 2 роки і 10 міс. знаходяться на складі

Автобази. Отже, кошти у сумі 28,4 тис. грн на придбання електродвигунів використані Автобазою неекономно.

За наявності провідного юрисконсульта Автобазою допущено неекономне використання бюджетних коштів у сумі 59,4 тис. грн, які спрямовано на оплату послуг з надання платної правової допомоги.

Законодавча база

Автобаза створена відповідно до Рішення Суду від 05.06.1997 № 5-з «Про утворення Автобази Конституційного Суду України».

З метою забезпечення належних умов роботи суддів Суду, працівників Секретаріату та Автобази пунктом 1 розпорядження Голови Суду від 17.12.2020 № 38/01/2020-АГ затверджено Положення про Автобазу Конституційного Суду України²⁸.

Автобаза є державною організацією, яка заснована на державній формі власності з правами юридичної особи, належить до сфери управління Суду (пункт 1.1 Положення про Автобазу). Автобаза підпорядкована і підзвітна Керівникові Секретаріату Суду або особі, яка його заміщує (пункт 8.1 Положення про Автобазу).

Відповідно до статті 6 Закону № 160 протягом строку повноважень забезпечується безпека, зокрема, Голови Суду у місцях постійного і тимчасового його перебування, а також членів його сім'ї, які проживають разом з ним або супроводжують його. Після припинення повноважень Голова Суду забезпечується державною охороною протягом одного року, крім випадків набрання законної сили обвинувальним вироком щодо них.

Відповідно до статті 113 КЗпП час простою не з вини працівника, в тому числі на період оголошення карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України, оплачується з розрахунку не нижче від двох третин тарифної ставки встановленого працівникові розряду (окладу).

Виявлений стан справ

Фінансове забезпечення діяльності Автобази здійснюється за рахунок коштів державної програми 0801010 відповідно до кошторису, затвердженого Головою Суду.

Аудит засвідчив, що потреба Автобази у кошторисних асигнуваннях за КПКВК 0801010 у 2020 році забезпечена на 100 відс. (36 234,0 тис. грн); у 2021 році – 99,9 відс. (30 175,6 тис. грн із запланованих 30 195,0 тис. грн), у 2022 році – 86,9 відс. (30 084,0 тис. грн із запланованих 34 633,1 тис. гривень).

Касові видатки проведені в межах кошторисних призначень: 2020 рік – 31 304,5 тис. грн; 2021 – 32 062,7 тис. грн; 2022 – 25 910,3 тис. гривень.

На етапі планування Автобаза неповною мірою дотримувалась основних принципів при визначенні потреби в бюджетних коштах: пріоритетності видатків та обґрунтованості розрахунків, що спричинило такі недоліки і порушення:

²⁸ Попереднє положення, затверджене розпорядженням Голови Суду від 12.06.2015 № 14/1/2015-АГ, було чинне до 17.12.2020.

при формуванні потреби на 2020 рік обґрунтовано необхідність придбання двох електродвигунів для вентиляційних систем зали засідань. Електродвигуни придбані у 2020 році і з 06.10.2020 по 22.08.2023 знаходяться на складі Автобази. Отже, кошти у сумі **28,4 тис. грн на придбання електродвигунів використані Автобазою нерезультативно**. Гарантійні зобов'язання виробника (ТОВ «Дніпроресурс») закінчуються 06.10.2023, відповідно, ймовірним є ризик витрачання бюджетних коштів на ремонт цього обладнання;

при плануванні видатків за КЕКВ 2120 «Нарахування на оплату праці» на 2020–2022 роки Автобазою нараховано 22 відс. єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування без урахування фактичної чисельності працюючих осіб з інвалідністю, для яких розмір цього внеску становить 8,41 відсотка.

Як наслідок, у 2020–2022 роках утворились залишки невикористаних коштів відкритих асигнувань у загальній сумі **67,4 тис. грн²⁹**, які повернені до державного бюджету;

при складанні проєкту кошторису на 2020 рік Автобазою завищено потребу на придбання бензину марки А-95 на 1 594,1 тис. грн³⁰, чим не дотримано вимог пункту 22 Порядку № 228. У 2021–2022 роках планування здійснювалось з урахуванням залишків бензину.

За період 2020–2022 років кількість автомобілів на Автобазі зменшилась. На початок 2020 року нараховувалось 45 од. автотранспорту, з яких упродовж року передано 12 легкових автомобілів: Управлінню державної охорони України (4 од.), Державній прикордонній службі України (5 од.), Службі безпеки України (3 од.).

У грудні 2021 року Автобазою придбано легковий автомобіль Toyota Camry вартістю 893,5 тис. грн, який з 16.05.2022 експлуатується як черговий автомобіль.

З березня 2022 року 23 од. службового автотранспорту передані на потреби оборони, **фактична кількість автопарку становить 11 транспортних засобів.**

Довідково. Автобазою на потреби оборони передано у травні 2022 року 4200 літрів дизельного палива на 96,5 тис. грн, у липні 2022 року – 2000 літрів бензину А-95 на 49,1 тис. гривень.

Зменшення кількості автомобілів **спричинило оголошення простою для 26 працівників транспортного відділу Автобази.** З урахуванням введеного в Україні воєнного стану (з 24.02.2022) та визначеного для повернення автомобілів терміну (30 календарних днів з дати оголошення демобілізації)³¹,

²⁹ За 2020 рік – 0,4 тис. грн, за 2021 рік – 38,1 тис. грн, за 2022 рік – 28,9 тис. гривень.

³⁰ Згідно із розрахунком передбачено на придбання 141070,0 л бензину А-95 вартістю 40,0 грн/л. Згідно із сайтом ТОВ «Мінфін Медіа» вартість 1 л бензину А-95 у вересні 2019 року (час підготовки пропозицій до кошторису на 2020 рік) становила 28,7 гривні. $(40,0 - 28,7) * 141070 = 1594,1$ тис. гривень.

³¹ Відповідно до пункту 30 Положення про військово-транспортний обов'язок, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2000 р. № 1921.

працівники транспортного відділу мали можливість відновити роботу щонайменше з 25.04.2022. Подальше продовження дії воєнного стану в Україні відтермінувало таку можливість.

Скорочення штату та виведення поза штат працівників Автобази тривало з грудня 2022 року по лютий 2023 року. Станом на 01.07.2023, з урахуванням фактичної потреби, у простої почергово перебували два водія Автобази.

Таким чином, 26 працівникам транспортного відділу Автобази за час вимушеного простою нараховано та виплачено заробітну плату у розмірі 2/3 посадового окладу за період з травня 2022 року по червень 2023 року на загальну суму 472,3 тис. грн (за травень-грудень 2022 року – 383,6 тис. грн, січень-червень 2023 року – 88,7 тис. грн).

Зволікання з ухваленням управлінських рішень керівництвом Автобази щодо внесення змін до штатного розпису (зміни внесено в грудні 2022 року) призвело до **неекономного витрачання коштів державного бюджету у сумі 472,3 тис. гривень.**

Також через неухвалення управлінських рішень у посадовій інструкції провідного юрисконсульта відділу юридичного та кадрового забезпечення Автобази не визначено завдань та обов'язків представляти у встановленому законодавством порядку її інтереси у судах. Окремі доручення щодо цього провідному юрисконсульту впродовж 2020–2022 років керівництвом Автобази не надавались.

Як наслідок, за наявності провідного юрисконсульта, Автобазою допущено **неекономне використання бюджетних коштів у сумі 59,4 тис. грн**, які спрямовано на оплату послуг за надання правової допомоги комерційному адвокатському бюро. Згідно з наданими працівниками Автобази поясненнями, адвокатське бюро залучалось за місцем проведення судових засідань.

Під час аудиту посадову інструкцію провідного юрисконсульта відділу юридичного та кадрового забезпечення затверджено в новій редакції з обов'язками представляти у встановленому законодавством порядку інтереси Автобази у судах.

Рекомендація Автобазі: розробити план заходів щодо усунення виявлених аудитом недоліків при використанні коштів.

2.5. Оцінка стану внутрішнього контролю

Система внутрішнього контролю в Суді та Автобазі регламентована нормативно-правовими актами та організаційно-розпорядчими документами: затверджено порядок організації та здійснення внутрішнього контролю в Суді, сформовано опис внутрішнього середовища системи внутрішнього контролю.

Запроваджено чіткий розподіл повноважень, обов'язків та відповідальності посадових осіб, ефективну систему інформаційного та комунікаційного обміну. Організовано процеси здійснення контролю за виконанням документів, виявлення та оцінки відхилень у функціонуванні

системи внутрішнього контролю. Суб'єктами внутрішнього контролю ідентифіковано та оцінено ризики системи Суду.

За наслідками моніторингу стану організації та функціонування системи внутрішнього контролю в системі Суду в розрізі окремих його елементів, рівень зрілості цієї системи оцінено як достатній.

Водночас упроваджені Автобазою політика, правила і заходи не забезпечили належного функціонування, взаємозв'язку та підтримки всіх елементів внутрішнього контролю та управління ризиками, регламентованих Основними засадами № 1062. Ідентифіковані Автобазою у 2020 році внутрішні ризики в подальшому не переглядались, моніторинг стану організації та функціонування системи внутрішнього контролю в цілому та окремих його елементів не здійснювався.

За наявності підстав, зміни до Опису внутрішнього середовища системи внутрішнього контролю Суду не вносились, актуалізація ідентифікованих та оцінених ризиків не здійснювалася. План з реалізації заходів контролю та моніторингу впровадження їх результатів у Суді на 2023 рік не затверджений.

Законодавча база

На виконання положень статті 26 Бюджетного кодексу України та Основних засад № 1062 розпорядженням Керівника Секретаріату від 22.06.2020 № 9/04/2020-ОД утворено Робочу групу з питань організації та здійснення внутрішнього контролю в Суді.

Розпорядженням Голови Конституційного Суду від 31.08.2020 № 52/01/2020-ОД затверджено Порядок № 52, в якому визначено організаційно-правові засади внутрішнього контролю в Суді.

Порядок № 52 базується на сукупності формалізованих та задокументованих правил і контрольних процедур, чіткому встановленні й закріпленні повноважень та відповідальності, які визначаються положеннями про Секретаріат Суду, Автобазу, їх структурні підрозділи, посадовими інструкціями працівників.

З метою організації та здійснення внутрішнього контролю наказом Автобазу від 02.09.2021 № 84 затверджений Порядок організації та здійснення внутрішнього контролю в Автобазі Конституційного Суду України (попередній затверджено наказом від 27.10.2020 № 77).

Виявлений стан справ

Відповідно до Порядку № 52 в Суді запроваджено систему внутрішнього контролю, яка складається з п'яти взаємопов'язаних елементів: внутрішнє середовище (середовище контролю); управління ризиками (у тому числі ідентифікація та оцінка ризиків); заходи контролю; інформація та комунікація; моніторинг (постійне відстеження та періодична оцінка стану організації та функціонування системи внутрішнього контролю в цілому та/або окремих його елементів).

Внутрішнє контрольне середовище Суду в цілому функціонує відповідно до стратегічних цілей, планів та вимог щодо діяльності установи.

Мета (місія) діяльності Суду визначається у планах діяльності на середньостроковий період, підготовка якого здійснюється за формою, визначеною наказом Мінекономіки № 869.

Щороку у Суді затверджують операційні плани діяльності (річні та піврічні). Зокрема, План діяльності Суду на 2023 рік затверджений в. о. Голови Суду 30.12.2022, План діяльності Суду та Секретаріату Суду на січень – червень 2023 року – в. о. Голови Суду 30.12.2022, План діяльності Суду та Секретаріату Суду на липень–грудень 2023 року – в. о. Голови Суду 27.06.2023.

Визначені у стратегічному та операційних планах діяльності Суду завдання та заходи відповідають стратегічній цілі діяльності Суду – забезпечення верховенства Конституції України через здійснення конституційного контролю.

Організаційно-функціональна структура, функції та завдання, покладені на структурні підрозділи Секретаріату Суду та Автобазу, а також усі процеси та операції у межах виконання покладених функцій із зазначенням нормативно-правової бази, визначені в **Описі внутрішнього середовища** системи внутрішнього контролю Суду.

Узагальнена інформація про стан організації та функціонування системи внутрішнього контролю в системі Суду в розрізі окремих його елементів (в т. ч. Опис внутрішнього середовища системи внутрішнього контролю Суду та управління ризиками) надавалась Голові Суду³², яким погоджені зазначені документи.

В установі запроваджено чіткий розподіл повноважень, обов'язків та відповідальності посадових осіб.

Відповідно до пункту 2.4 Порядку № 52 внутрішнє середовище в системі Суду визначає розподіл повноважень і відповідальності між суб'єктами внутрішнього контролю, а саме:

Голова Суду здійснює загальне керівництво та організовує ефективне функціонування системи внутрішнього контролю в системі Суду відповідно до повноважень та відповідальності, установлених Законом України «Про Конституційний Суд України» та Регламентом Конституційного Суду України;

Керівник Секретаріату організовує та забезпечує здійснення внутрішнього контролю відповідно до цього Порядку, законодавчих, нормативно-правових актів та Положення про Секретаріат Суду;

керівники самостійних структурних підрозділів Секретаріату та директор Автобазу в межах своїх повноважень забезпечують дотримання принципів, визначених пунктом 1.5 розділу I цього Порядку, ідентифікують, здійснюють оцінку та управління ризиками, що виникають у ході виконання покладених на них завдань і функцій (процесів, операцій);

робоча група здійснює координаційні заходи з впровадження системи внутрішнього контролю, узагальнює інформацію про стан організації та здійснення внутрішнього контролю, про ризики в Суді та надає її Керівнику Секретаріату, який інформує Голову Суду;

³² Службові записки № 21/36 від 05.01.2021 та від 21.12.2021 № 21/3983

посадові особи Секретаріату Суду виконують завдання та функції в межах повноважень та відповідальності, установлених відповідними нормативно-правовими актами та посадовими інструкціями таких осіб;

головний спеціаліст з внутрішнього аудиту на підставі операційного плану з внутрішнього аудиту на відповідний рік робить аналіз звітності про стан організації та здійснення внутрішнього контролю, дає оцінку функціонування системи внутрішнього контролю в Суді та разом із рекомендаціями подає Голові Суду.

Керівником Секретаріату Суду затверджено положення про структурні підрозділи Секретаріату та посадові інструкції працівників Секретаріату.

В установі організовано процес здійснення контролю за виконанням документів.

У структурі Секретаріату Суду утворено Відділ контролю, який входить до складу Управління документального забезпечення. Головним завданням цього відділу, зокрема, є здійснення контролю за виконанням документів (доручень); контроль за проходженням конституційних подань, конституційних звернень, конституційних скарг.

Пунктами 319–372 Інструкції зі справочинства № 55 визначено механізм передавання документів для виконання, у тому числі, якщо виконавцями є кілька структурних підрозділів або посадових осіб, а також контролю за виконанням документів, доручень та проходженням конституційних подань, конституційних звернень, конституційних скарг.

У Суді запроваджено ефективну систему інформаційного та комунікаційного обміну, яка передбачає надання повної, своєчасної та достовірної інформації керівництву Суду всіх рівнів, працівникам Секретаріату та Автобази для належного забезпечення реалізації завдань і функцій, покладених на відповідні структурні підрозділи.

Інструментом налагодження системних і скоординованих комунікацій за стратегічними напрямками роботи Суду є Комунікаційна стратегія на 2022–2025 роки, для виконання плану заходів із реалізації якої створено робочу групу.

Питання оприлюднення інформації про діяльність Суду врегульовано шляхом функціонування офіційного вебсайта Конституційного Суду України.

Відповідно до пункту 15 Положення про порядок забезпечення доступу до публічної інформації у Конституційному Суді України³³ запитувачі інформації мають право вільного доступу до спеціального місця у приміщенні Суду – приймальні звернень до Суду.

За результатами аналізу ідентифікованих та оцінених ризиків у системі Суду, а також заходів контролю для їх усунення, запропонованих самостійними структурними підрозділами Секретаріату та Автобази, Керівником Секретаріату підписано **План з реалізації заходів контролю та моніторингу**

³³ Затверджене розпорядженням Голови Суду від 22.04.2020 № 17/01/2020-ОД в редакції розпорядження Голови Суду від 13.09.2021 № 56/01/2021-ОД.

впровадження їх результатів у Конституційному Суді України на 2020 рік та аналогічний план на 2021 рік.

У періоді, що досліджувався, керівництвом установи приймалися рішення щодо заходів, спрямованих на усунення значних ризиків, зокрема, щодо удосконалення СЕД; організації підготовки змін до інструкції з діловодства у Суді; актуалізації розгляду Постійною комісією з питань регламенту та етики Конституційного Суду України питання, пов'язаного з функціонуванням Суду; підготовки відповідних звернень до органів державної влади з обґрунтуванням необхідності належного фінансового забезпечення діяльності Суду.

Крім того, щорічно керівником Секретаріату затверджується та забезпечується контроль за виконанням Плану заходів з енергозбереження для зменшення витрат на оплату комунальних послуг та енергоносіїв.

Порядок організації діяльності щодо публічних закупівель та договірної роботи в Суді визначено у Положенні про планування та організацію публічних закупівель, укладання договорів та контроль за їх виконанням у Суді³⁴.

Облікова політика в Суді регламентована необхідними внутрішніми управлінськими рішеннями³⁵.

Складання бюджетної та фінансової звітності про діяльність Суду, податкової, статистичної звітності у Суді здійснюється відповідно до вимог чинного законодавства та Положення про організацію бухгалтерського обліку в Суді³⁶.

Щороку розпорядженням Голови Суду «Про об'єкти та періодичність інвентаризації» у Суді визначають об'єкти та строки проведення інвентаризації матеріальних цінностей.

Звіти про стан організації та здійснення внутрішнього контролю у розрізі елементів внутрішнього контролю в Конституційному Суді України за 2020, 2021 та 2022 роки складено і подано до Мінфіну згідно з вимогами чинного законодавства листами Суду від 27.01.2021 № 004-011-12/190, від 28.01.2022 №004-011-12/494 та від 31.01.2023 № 004-007-12/264 відповідно.

Процес виявлення та оцінки відхилень у функціонуванні системи внутрішнього контролю та/або його окремих елементів здійснюється відповідно до **Порядку здійснення внутрішнього аудиту в Секретаріаті Конституційного Суду України та Автобазі Конституційного Суду України та Стандартів діяльності з внутрішнього аудиту в Секретаріаті Конституційного Суду України та Автобазі Конституційного Суду України**, що затверджені розпорядженням Голови Суду від 12.03.2020 № 15/01/2020-ОД.

Відповідно до пункту 4 Порядку здійснення внутрішнього аудиту функції здійснення внутрішнього аудиту діяльності Секретаріату та Автобазі виконує

³⁴ Затверджене розпорядженням Голови Суду від 17.12.2021 № 32/01/2021-АГ.

³⁵ Положення про облікову політику в Суді, затверджене розпорядженням Голови Суду від 11.01.2016 № 2/1/2016-АГ, зі змінами.

³⁶ Затверджене розпорядженням Голови Суду від 03.04.2023 № 10/01/2023-АГ (остання редакція зі змінами).

головний спеціаліст з внутрішнього аудиту, підпорядкований та підзвітний Голові Суду, одним з основних завдань головного спеціаліста з внутрішнього аудиту є надання Голові Суду об'єктивних і незалежних висновків та рекомендацій щодо **функціонування системи внутрішнього контролю та її удосконалення**.

Внутрішній аудит проводиться згідно із стратегічними та операційними планами діяльності з внутрішнього аудиту, затвердженими в установленому порядку Головою Суду. План діяльності з внутрішнього аудиту на 2023–2025 роки затверджений в. о. Голови Суду 13.01.2023.

Самостійними структурними підрозділами Секретаріату та Автобази забезпечено реалізацію запланованих заходів контролю та надано **керівництву інформацію про виконання плану з реалізації заходів контролю та моніторингу впровадження їх результатів у Суді на 2020 та 2021 роки**.

З метою усунення або нейтралізації ризиків структурними підрозділами Суду пропонувались заходи щодо удосконалення внутрішнього контролю.

Аудитом встановлено, що у **2022 році зміни до Опису внутрішнього середовища системи внутрішнього контролю Суду не вносились, перегляд ідентифікованих та оцінених ризиків не здійснювався**, в тому числі у зв'язку з веденням воєнного стану. Разом з тим головним спеціалістом з внутрішнього аудиту здійснювалось інформування керівництва установи про недоліки в системі внутрішнього контролю, виявлені за результатами проведених аудитів, та надавались рекомендації щодо перегляду ідентифікованих структурними підрозділами ризиків.

За даними звітів про результати діяльності підрозділу внутрішнього аудиту за 2021 та 2022 роки, надісланих Мінфіну, із запланованих по 5 аудитів на кожен рік проведено по 3, за результатами яких надано 24 та 69 рекомендацій відповідно. Переважна більшість рекомендацій стосувалась питань, пов'язаних з внутрішнім контролем.

Також стан системи внутрішнього контролю оцінювався під час здійснення функціонального аудиту Секретаріату Суду, що в подальшому зумовило внесення змін до структури Секретаріату.

У результаті моніторингу стану організації та функціонування системи внутрішнього контролю в системі Суду в розрізі окремих його елементів головним спеціалістом з внутрішнього аудиту **рівень зрілості системи внутрішнього контролю, запровадженої в системі Суду, оцінено як достатній**.

Після затвердження нової структури і штатного розпису Конституційного Суду та Секретаріату Суду (Постанова Суду від 20.12.2022 № 36-п) внесено зміни до положень про структурні підрозділи, змінено порядок виконання функцій, процесів та операцій тощо. Водночас до **червня 2023 року** питання перегляду опису внутрішнього середовища та ідентифікованих ризиків не порушувалось.

Слід зазначити, що з початком російського вторгнення в Україну в кінці лютого 2022 року керівник Робочої групи був зарахований на військову

службу. Під час аудиту³⁷ керівником Робочої групи призначено іншу посадову особу.

Крім того, розпорядженням Керівника Секретаріату від 08.07.2020 № 10/04/2020-ОД до складу Робочої групи було включено директора Автобази. Аудитом встановлено, що за час його відсутності (майже 1,5 роки, у тому числі у зв'язку з укладанням контракту добровольця територіальної оборони)³⁸, **посадові особи, які виконували обов'язки директора Автобази до складу цієї групи не включались.**

Аналіз стану організації та здійснення внутрішнього контролю в Автобазі засвідчив, що впродовж 2020–2022 років **Автобазою не забезпечено повноцінного функціонування елементів внутрішнього контролю, передбачених пунктом 5 Основних засад № 1062**, а саме:

Опис внутрішнього середовища системи внутрішнього контролю Суду не містить схеми узгодження стратегічних цілей та бюджетних ресурсів Автобази (розділ II), принципів і правил управління персоналом Автобази (розділ IV);

у Реєстрі ідентифікованих та оцінених суб'єктами внутрішнього контролю системи Конституційного Суду України ризиків Автобазою у 2020 році ідентифіковані три внутрішніх ризики, які в подальшому не переглядалися, зокрема не ідентифіковані нормативно-правові ризики, виявлені внутрішнім аудитом (внесення змін до Положення про Автобазу); кадрові щодо тимчасової відсутності директора Автобази (в т. ч. у Робочій групі), недостатньої завантаженості водіїв після зменшення кількості автомобілів.

За результатами моніторингу має здійснюватися інформування керівництва Автобази всіх рівнів щодо недоліків у системі внутрішнього контролю та/або окремих його елементів. **Виявлені недоліки внутрішнього контролю свідчать про непроведення такого моніторингу.**

Під час аудиту на засіданні Робочої групи **30.06.2023** розглянуто, зокрема, питання вдосконалення порядку організації внутрішнього контролю в Суді та активізації діяльності Робочої групи.

Робочою групою запропоновано усім структурним підрозділам переглянути ризики та надати інформацію щодо заходів, вжитих для усунення ризиків та появи нових, зокрема у зв'язку із веденням **воєнного стану.**

Керівником Секретаріату надано відповідні доручення структурним підрозділам Суду та Автобазі щодо актуалізації Опису внутрішнього середовища системи внутрішнього контролю, перегляду ідентифікованих та оцінених ризиків, способів реагування на них, підготовки Плану з реалізації заходів контролю та моніторингу впровадження їх результатів у Суді на 2023 рік.

Отже, система внутрішнього контролю Суду та Автобази **потребує удосконалення в частині управління ризиками і визначення заходів контролю та моніторингу впровадження їх результатів.**

³⁷ Розпорядження Керівника Секретаріату Суду від 20.06.2023 № 22/04/2023-ОД.

³⁸ з 31.10.2020 по 29.06.2021, з 30.06.2021 по 25.08.2021, з 06.03.2022 по 27.09.2022, з 01.12.2022 по теперішній час.

Як наслідок, мали місце порушення та недоліки під час управління і використання коштів державного бюджету, виявлені під час аудиту.

Рекомендації Суду:

з метою вдосконалення порядку організації внутрішнього контролю в Суді актуалізувати Опис внутрішнього середовища системи внутрішнього контролю та переглянути ідентифіковані і оцінені ризики;

затвердити План з реалізації заходів контролю та моніторингу впровадження їх результатів на 2023 рік;

до складу Робочої групи включити представника Автобази.

Рекомендація Автобазі: забезпечити ефективне функціонування процедур внутрішнього контролю.

Член Рахункової палати

Василь НЕВІДОМІЙ

Організаційна побудова Конституційного Суду

